

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร วารสาร คู่มือ ระเบียบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคม ASEAN ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ที่ผ่านการประเมินการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยสาระดังนี้

1. การบริหารโรงเรียนและการจัดการศึกษา
2. เศรษฐกิจพอเพียง
3. ประชาคม ASEAN
4. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
5. บริบทโรงเรียนมัธยมศึกษาเขต 10 ที่ผ่านการประเมินการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารโรงเรียนและการจัดการศึกษา

1. ความหมายการบริหาร

การบริหาร (Administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administatrae” หมายถึงช่วยเหลือ (Assist) หรืออำนวยการ (Direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “Minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า Administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่างๆ

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้คำนิยามหรือความหมายของคำว่า การบริหารไว้ ดังนี้

การบริหาร คือ ศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ

การบริหาร คือ กระบวนการทางสังคมซึ่งพิจารณาได้เป็น 3 ทาง คือ

1) ทางโครงสร้าง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับขั้นตอนของสายการบังคับบัญชา

2) ทางหน้าที่ เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่ บทบาท ความรับผิดชอบ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย

3) ทางปฏิบัติการ เป็นกระบวนการบริหารดำเนินการในสถานการณ์ที่บุคคลต่อบุคคลกำลังมีปฏิสัมพันธ์หรือร่วมทำปฏิริยาเกี่ยวข้องกับซึ่งกันและกัน

การบริหาร คือ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยคน เงิน วัสดุ สิ่งของเป็นปัจจัยในการปฏิบัติงาน

Herbert A. Simon (อ้างถึงใน ภาวดี ธาราศรีสุทธิ, 2542, หน้า 2) กล่าวว่าคือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกัน

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542, หน้า 1) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

กล่าวโดยสรุป การบริหาร คือ การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือกันทำงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน อย่างเป็นกระบวนการและมีระบบภายใต้การสั่งการ และควบคุมการทำงานโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ด้วยเทคนิควิธีการต่างๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป การบริหาร คือ เป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ คือมีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่ฟังเชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหาร โดยลักษณะนี้ การบริหารจึงเป็นวิทยาศาสตร์ (Science) เป็นศาสตร์สังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคน ที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม การบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts)

1.1 องค์ประกอบของการบริหาร

องค์ประกอบของการบริหารมีพื้นฐาน ในการบริหารให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1) เป้าหมาย (Goal) หรือวัตถุประสงค์ที่แน่นอนในการบริหารองค์การ ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดทิศทางหรือวัตถุประสงค์ของการทำงานได้อย่างชัดเจน

2) ปัจจัยการบริหาร (Factor of management) ที่สำคัญได้แก่

(1) คน (Man)

(2) เงิน (Money)

(3) วัสดุ (Material)

(4) เทคนิควิธี (Method)

ปัจจัยการบริหารต้องคำนึงถึงผลหลายๆ ด้าน ดังนั้นนักบริหารจึงให้ความสำคัญกับการตลาด (Marketing) และถือว่าเป็นปัจจัยการบริหารอีกตัวหนึ่งก็ได้

3) ลักษณะของการบริหาร (Management style) การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารจะต้องนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์การ

1.2 ปัจจัยพื้นฐานของการบริหาร

ปัจจัยพื้นฐานของการบริหาร ตามทัศนะของ ทอมแอดม นาดจันง แบ่งออกเป็น 17 ประการดังต่อไปนี้

1) จุดมุ่งหมาย การจะทำกิจสิ่งใดส่วนต้องมีจุดมุ่งหมายเป็นอันดับแรก การวางแผน การกำหนดนโยบาย จำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายมาก่อน จุดมุ่งหมายจึงมีความสำคัญในการบริหารมาก ฉะนั้น ก็ยังจำเป็นต้องสร้าง "เป้าหมาย" ร่วมกันขึ้นมา ถ้าปราศจาก "เป้าหมาย ร่วมกัน" ก็จะไม่มีความตั้งใจมาดึงดูดให้กลุ่มคนมาร่วมกำลังกัน แต่หากไม่มี "จุดมุ่งหมาย" ก็เท่ากับว่า "พายัพั้งแต่ยังไม่ได้สู้"

2) การวางแผน การบริหารจำเป็นต้องมีแผนงานโครงการแล้วปฏิบัติตาม แผนนั้นๆ จะวางแผนได้อย่างไร และแผนที่วางนั้นดีแค่ไหน เป็นส่วนสำคัญของการบริหารซึ่งเรา ต้องให้ความสนใจอย่างมาก

3) การกำหนดนโยบาย การวางแผนจัดเป็นการกำหนดนโยบาย แต่ การกำหนดนโยบายไม่จำกัดอยู่เฉพาะการวางแผน ทุกสิ่งเกี่ยวกับเรื่องการตัดสินใจ เรื่อง ยุทธศาสตร์ ล้วนจัดเข้าอยู่ในข่ายของการกำหนดนโยบาย

4) การจัดองค์การ ประกอบด้วยสิ่งๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องโครงสร้างและระบบการ บริหาร อันเป็นการจัดตั้งองค์การแบบแผน (Static) และการจัดตั้งองค์การรูปธรรม ไปดำเนินการตาม แผน อันเป็นการจัดตั้งองค์การแบบพลวัต (Dynamic)

5) การบริหารงานบุคคล คือการทำงานที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมด เป็นงาน สำคัญเกี่ยวเนื่องกับผลแพ้ชนะ มีเนื้อหาสลับซับซ้อนและเป็นงานที่ลำบากยากเย็น

6) การนำหรือการอำนวยความสะดวก คืองานบัญชาการนั่นเอง การบริหารกับการอำนวยความสะดวกเกิดขึ้นพร้อมกัน เมื่อมีการบริหารก็ต้องมีการอำนวยความสะดวกหรือการนำ

7) การประสานงาน ความสมัครสมานสามัคคีปรองดองเป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน ไม่ว่าจะเกิดความขัดแย้งประการใดก็ตาม ต้องรีบแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมและรวดเร็วอย่าให้กระทบกระเทือนการดำเนินงาน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประสานงานที่ดี

8) การตรวจสอบ บางแห่งก็เรียกว่าการควบคุม หรือการรายงาน ซึ่งก็คือการติดตามตรวจสอบ เพื่อประกันให้การทำงานดำเนินไปตามปกติและมีประสิทธิภาพนั่นเอง

9) วัตถุประสงค์ รวมถึงงานด้านคลังและพลาธิการ การคลังก็คือเรื่องทุนทรัพย์ เรื่องงบประมาณ ส่วนพลาธิการก็รวมถึงการจัดการด้านพัสดุต่างๆ

10) กฎระเบียบ เกี่ยวกับระบบระเบียบ กฎเกณฑ์ในการทำงานด้านต่างๆ ทั้งหมด ก็นับความไปถึงประกาศ กฎข้อบังคับ วินัย คำสั่ง หากบริหารโดยปราศจากกฎระเบียบย่อมก่อปัญหาต่างๆ ขึ้น

11) ขวัญกำลังใจ ในการบริหารก็มีปัญหาภาวะจิตใจของบุคลากรเช่นกัน ดังนั้นจึงต้องมีการทำงานความคิด มีแรงจูงใจ เพื่อเสริมสร้างความกระตือรือร้นอยู่เสมอ

12) ข่าวสารหรือการสื่อสารข้อมูล การบริหารจำเป็นต้องพึ่งการสื่อสารข้อมูล การสื่อสารข้อมูลก็ต้องมีการบริหาร การสื่อสารข้อมูลก็ความไปถึงการติดต่อสื่อสาร การวิเคราะห์ข่าวสาร การใช้ข้อมูล เป็นต้น

13) การประชาสัมพันธ์ งานประชาสัมพันธ์มีทั้งต่อภายในและต่อภายนอก

14) การบริหารสำนักงาน สำนักงานคือ กองบัญชาการนั่นเอง การจัดการ "กองบัญชาการ" จะมีความหมายส่งผลกระทบต่อการบริหารทั้งหมด

15) การปฏิรูป การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนางานด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งๆ ขึ้น เป็นสิ่งจำเป็นการปฏิรูปเป็นการยกระดับความก้าวหน้านั่นเอง

16) ผลงาน หมายถึงผลงานที่เป็นจริง และประสิทธิผลของการทำงานซึ่งมีหลายแง่มุม เช่น ผลงานทางด้านเศรษฐกิจ ผลงานด้านสังคม เป็นต้น

17) การศึกษาค้นคว้า เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

2. ความหมายการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยมีผลมาจากแนวทาง

การบริหารจัดการ โรงเรียนสู่คุณภาพ คือหลักการบริหารจัดการ วัตถุประสงค์ของโรงเรียน พันธกิจโรงเรียน กลยุทธ์ของโรงเรียน เน้นไปความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 หลักการบริหารจัดการ

หลักการบริหารจัดการ หมายถึง แนวคิด หลักการบริหารจัดการโรงเรียน ได้แก่ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารแบบมีส่วนร่วม และบริหารผลสำเร็จอย่างสมดุล การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง การบริหารราชการที่เป่าหมายให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก ได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารจัดการตามความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมิน โดยใช้หลักการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป บนพื้นฐานของหลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด การแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้ผู้ได้บังคับบัญชา ในอีกประเด็นหนึ่ง เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนด การบริหารผลสำเร็จอย่างสมดุล หมายถึง การบริหารการศึกษาประกอบด้วย 4 มุมมอง คือ มุมมองด้านนักเรียน มุมมองด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา และมุมมองด้านงบประมาณและทรัพยากร และทั้ง 4 มุมมองนั้นมีการดำเนินการ 4 ขั้นตอนคือ

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์
- 2) กำหนดตัวชี้วัดเพื่อตรวจสอบกระบวนการตามวัตถุประสงค์
- 3) กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ
- 4) กำหนดแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่องค์กรจะจัดทำเพื่อบรรลุ

เป้าหมายที่กำหนด

2.2 วัตถุประสงค์ในการบริหารโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของโรงเรียน หมายถึง ภาพความสำเร็จของโรงเรียน ได้แก่ ศักยภาพของนักเรียน สมรรถนะของครู สมรรถนะของผู้บริหาร คุณภาพของโรงเรียน และการยอมรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

คุณภาพของนักเรียน หมายถึง นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้า สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นคนดีมีคุณธรรม รู้จักคิด วิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงต่อเนื่องตลอดชีวิต ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพโดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ สืบสานวิถีวัฒนธรรมไทยอย่างมั่นใจในตนเอง เป็นคนดีคนเก่งอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะของครู หมายถึง ครูมีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมกับนักเรียน มีความกระตือรือร้น สนใจ ใส่ใจ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถ

สมรรถนะผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตร นวัตกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

คุณภาพของโรงเรียน หมายถึง การจัดการศึกษาจนเกิดผลผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แข่งขันได้ในระดับสากล ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐานชาติ สามารถพัฒนาสู่มาตรฐานสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนา ศักยภาพผู้เรียนและมีความเป็นประชาธิปไตย

การยอมรับและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง ผู้ปกครองให้การยอมรับ เชื่อถือ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

2.3 ภาระงานในโรงเรียน

โครงสร้างโรงเรียน หมายถึง ขอบข่ายและภารกิจของโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารจัดการ การศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการทางด้านวิชาการภายในและภายนอกโรงเรียน ได้แก่ การพัฒนาสาระหลักสูตรสถานศึกษาและการหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนด้านการวิชาการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศ การศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีในการศึกษา

การบริหารงบประมาณ หมายถึง การบริหารจัดการ โรงเรียนในด้านการจัดทำแผนงบประมาณ และคำขอตั้งงบประมาณ การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินงบประมาณ การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร การขอโอนและการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ การใช้ผลผลิตจากงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา การวางแผนพัสดุ การกำหนดรูปแบบรายการ หรือลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้งบประมาณ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำ จัดหาพัสดุควบคุมดูแล บำรุงรักษาเงิน การเก็บรักษาและจำหน่ายพัสดุ การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงินการนำเงินส่งคลัง การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

การบริหารงานบุคคล หมายถึง การบริหารจัดการ โรงเรียนในด้านอัตรา กำลัง การปรับเปลี่ยนตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลา การประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินการทางวินัย การจัดทำทะเบียนประวัติ การส่งเสริมวิทยฐานะ มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ การขอรับใบอนุญาต และการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

การบริหารทั่วไป หมายถึง การบริหารจัดการ โรงเรียนในด้านการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษา การวางแผน การบริหารการศึกษางานวิจัย เพื่อพัฒนานโยบายและแผน การจัดการระบบการบริหารและการพัฒนาองค์กร การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดำเนินงานธุรการการดูแลอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การนำเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาการประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา การทัศนศึกษา งานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัด

การศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา การประสานราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นการรายงานผลการปฏิบัติงาน การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน และแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

2.4 กลยุทธ์การดำเนินการ

กลยุทธ์การดำเนินการ หมายถึง กลยุทธ์ของโรงเรียน ได้แก่ แนวทาง วิธีการสร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ดี การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร การเพิ่มสมรรถนะของโรงเรียน การระดมสรรพกำลังและเครือข่ายอุปถัมภ์

การสร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ดี คล่องตัวมีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม

การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิต ได้ตามศักยภาพ

การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้มีทักษะวิชาชีพ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

การเพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดกระบวนการ การเรียนรู้และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

การระดมสรรพกำลัง สร้างระบบเครือข่ายอุปถัมภ์การศึกษาที่เข้มแข็ง อันเกิดจากพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร ประชาสังคม ในรูปแบบของผู้อุปถัมภ์และผู้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติพัฒนา

2.5 เงื่อนไขความสำเร็จการบริหารโรงเรียน

เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง วิธีการและสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียน กระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน การเรียนรู้และการพัฒนา งบประมาณและทรัพยากร คุณลักษณะของนักเรียน หมายถึง นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้เรียนเป็น มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิต มีคุณธรรม มั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก มีความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมีบรรยากาศและวัฒนธรรม การปฏิบัติงานและกัลยาณมิตร ผนึกกำลังสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ มีเอกลักษณ์โดดเด่น โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา สร้างโอกาสและดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้บริการ

ทางการศึกษาได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย จัดบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนที่ยืดหยุ่น เน้นการบูรณาการการเรียนรู้และดำรงชีวิต จัดระบบการประกันคุณภาพ เพิ่มระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น เป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

การเรียนรู้และพัฒนา หมายถึง ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความสามารถและจิตวิญญาณในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษางบประมาณและทรัพยากร หมายถึง โรงเรียนมีระบบภาคีเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญ พี่เลี้ยงศึกษานิเทศก์ ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีทรัพยากรที่เหมาะสม ใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

เศรษฐกิจพอเพียง

1. ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
- 2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจที่เกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ
- 3) ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

- 1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรู้ลึก ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในปฏิบัติ
- 2) เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2550)

ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง หรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาค หนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อนมีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะตามอัธยาศัย และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

หากกล่าวโดยสรุป คือ หันกลับมายึดเส้นทางสายกลาง ในการดำรงหลักการพึ่งตนเองอาจจะแยกแยะ โดยยึดหลักสำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

- 1) ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
- 2) ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรง เป็นอิสระ
- 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่าโดยให้ยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืน
- 4) ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วเทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดี ต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้านและเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเอง
- 5) ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ และไม่มีการมุ่งมั่นที่การลดรายจ่ายในเวลาเช่นนี้จะต้องปรับทิศทางใหม่ ก็จะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ และยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้

2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณลักษณะ 3 ประการ

- 1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่น้อยเกินไปไม่มากเกินไป หรือสุดโต่งไปข้างใด ข้างหนึ่งและต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
- 2) ความมีเหตุผล หมายถึง ทุกการตัดสินใจ การกระทำ การลงทุน ต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล คำนึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ
- 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญผลกระทบ และเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ ต้องมีเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ

3.1) มีความรู้ คือ มีความรู้ รอบคอบและระมัดระวังในการนำความรู้ วิชาการเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและปฏิบัติการ

3.2) มีคุณธรรม คือ มีความตระหนัก มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียรและใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต (คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง)

หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอเพียง โดยการดำรงชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเข้าสู่มาตรฐานพออยู่ พอกิน อาจปฏิบัติได้ดังนี้

1) ยึดความประหยัด อดออมเพื่อความพอเพียงเพื่อตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต อย่างจริงจังดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า ...ความเป็นอยู่ที่ดีองไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทิศทางที่ถูกต้อง... (พระมหาศิริวัฒน์ อริยมณี, 2547, หน้า 16-17)

2) ยึดการประกอบอาชีพที่ถูกต้องสุจริตแม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตามดังพระราชดำรัสที่ว่า ...ความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดมาจากประพฤติดชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ... (พระมหาศิริวัฒน์ อริยมณี, 2547, หน้า 16-17)

3) ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงได้มาโดยไม่ชอบธรรม ดังพระราชดำรัสที่ว่า ...ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น... (พระมหาศิริวัฒน์ อริยมณี, 2547, หน้า 16-17)

4) ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากจากวิกฤตเศรษฐกิจ โดยต้องชวนชายใฝ่หาคำรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นเพียงพอเป็นเป้าหมายสำคัญ ดังพระราชดำรัสที่ว่า ...การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนั้นก็เพื่อตนเองเพื่อที่จะให้ตนเองมีความเป็นอยู่ก้าวหน้า มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่งและขั้นต่อไปก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตนเอง... (พระมหาศิริวัฒน์ อริยมณี, 2547, หน้า 16-17)

5) ปฏิบัติตนในแนวทางที่ลบลดสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้เนื่องด้วยสังคมไทยที่ประสบกับวิกฤตการณ์เช่นนี้เพราะยังมีบุคคลจำนวนมากไม่ใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากการละอายต่อแผ่นดิน ดังพระราชดำรัสที่ว่า ...พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่นพยายามลด พยายามลดความชั่ว ที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นในห้วงอกงาม สมบูรณ์ขึ้น... (พระมหาศิริวัฒน์ อริยมณี, 2547, หน้า 16-17)

3. ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคำว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ไม่ได้หมายถึง การมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่าปฏิบัติให้พอมีพอกิน แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียง ถ้าแต่ละคนพอมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดีและประเทศไทย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้ทุกคนมีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หุงหาก็ได้ แต่ว่าพอทำให้มีความสุข คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหุงหาก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียงทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง ความพอประมาณ และความมีเหตุผล เป็นวิถีแห่งการดำรงชีพที่สมบูรณ์ สานติสุข โดยมีธรรมะเป็นเครื่องกำกับใจตน ดำรงชีวิตอย่างประหยัด พออยู่ พอกิน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หุงห่า ไม่โลภ ซื่อตรง สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง ไม่เบียดเบียนแก่่งแย่งผู้อื่น เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต และรากฐานความมั่นคงของแผ่นดินที่จะต้องยึดเส้นทางสายกลางของความพอดี 5 ประการคือ

- 1) ความพอดีด้านจิตใจ คือ เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวม
- 2) ความพอดีด้านสังคม คือ มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนรู้จักฝึกฝนกำลัง และที่สำคัญมีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากรากฐานที่มั่นคงและแข็งแรง
- 3) ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด และที่สำคัญใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ เพื่อพัฒนาประเทศให้มั่นคงอยู่เป็นขั้นเป็นตอนไป
- 4) ความพอดีด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของเราเอง และสอดคล้องเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเราเอง
- 5) ความพอดีด้านเศรษฐกิจ คือ การเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกินสมควรตามอัตภาพ และฐานะของตนเอง

จากหลักของความพอดีดังกล่าว การดำรงชีวิตตามแนวพระราชดำริฯ จึงสามารถกระทำได้โดยแนวทางปฏิบัติต่างๆ อันจะนำมาซึ่งความสุขสงบ แก่ตนเองและผู้อื่น รวมถึงความมั่นคงของประเทศชาติ ดังนี้ ยึดความประหยัด ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่แก่งแย่งชิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ไม่

หยุดนิ่งที่จะหาทางในชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูน
ขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงที่จะสร้างตนเองให้มั่นคง มีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้าและไม่ต้องเบียดบังผู้อื่น ไม่
ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายทั้งตน และผู้อื่น ก่อความดีอยู่เสมอ พร้อมทั้งรักษาและเพิ่มพูนความ
ดีที่มีอยู่นั้นในห้วงกงามสมบูรณ์ขึ้น โดย เศรษฐกิจพอเพียง จะสำเร็จได้ด้วย ความพอดีของตนเอง

4. แนวทางการจัดการศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน
รู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสีงแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ ความ
เป็นไทย

การจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินการได้ใน 2 ส่วน คือ

1) การบริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆ

2) การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย

2.1) การสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้

ในห้องเรียน

2.2) การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอก

ห้องเรียน

การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้
และปลูกฝังหลักคิดต่างๆ ให้แก่เด็ก โดยครูต้องเข้าใจอย่างถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ ความพอเพียง/
ไม่พอเพียงของตนเองและครอบครัวได้ และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง
ซึ่งโรงเรียนที่ผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียง คือ โรงเรียนที่เป็นแบบอย่างการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์
จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. รายการประเมิน และเกณฑ์คุณภาพ สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียน การสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง)

การประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหาร
จัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) เป็นการประเมินระดับ
คุณภาพ/การปฏิบัติของสถานศึกษา ใน 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวชี้วัด ซึ่งระบุใน เครื่องมือ
ประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2554-2556 โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ ปี 2554-
2556)

**รายการประเมินด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ
14 ตัวชี้วัด**

- องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย (4 ตัวชี้วัด)
- องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ (4 ตัวชี้วัด)
- องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ (4 ตัวชี้วัด)
- องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป (2 ตัวชี้วัด)

**รายการประเมินด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มี
4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด**

- องค์ประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวชี้วัด)
- องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่
การเรียนการสอน (4 ตัวชี้วัด)
- องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
(3 ตัวชี้วัด)
- องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4 ตัวชี้วัด)

**รายการประเมินด้านที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 3 องค์ประกอบ
15 ตัวชี้วัด**

- องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (5 ตัวชี้วัด)
- องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน (6 ตัวชี้วัด)
- องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (4 ตัวชี้วัด)

**รายการประเมินด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ
7 ตัวชี้วัด**

- องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
(4 ตัวชี้วัด)
- องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล (3 ตัวชี้วัด)

รายการประเมินด้านที่ 5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จมี 4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด

- องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา (1 ตัวชี้วัด)
- องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา (1 ตัวชี้วัด)
- องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา (5 ตัวชี้วัด)
- องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน (5 ตัวชี้วัด)

รายการประเมิน ด้านที่ 1

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1	นโยบาย (4 ตัวชี้วัด)
ตัวชี้วัดที่ 1	มีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี
ตัวชี้วัดที่ 2	ดำเนินการตามนโยบาย และแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา
ตัวชี้วัดที่ 3	ติดตามผลการดำเนินการ ตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา
ตัวชี้วัดที่ 4	นำผลการติดตามมาพัฒนา นโยบาย/แผนงาน/โครงการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
องค์ประกอบที่ 2	วิชาการ (4 ตัวชี้วัด)
ตัวชี้วัดที่ 5	มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน
ตัวชี้วัดที่ 6	ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน
ตัวชี้วัดที่ 7	ติดตามผล แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน
ตัวชี้วัดที่ 8	นำผลการติดตามไปพัฒนา แผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนการสอน
องค์ประกอบที่ 3	งบประมาณ (4 ตัวชี้วัด)
ตัวชี้วัดที่ 9	มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 10	ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 11	ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 12	นำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุง การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน ด้านที่ 2

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1	หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวชี้วัด)
ตัวชี้วัดที่ 1	มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกระดับชั้น
ตัวชี้วัดที่ 2	มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
ตัวชี้วัดที่ 3	มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
องค์ประกอบที่ 2	การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน (4 ตัวชี้วัด)
ตัวชี้วัดที่ 4	มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทุกระดับชั้น
ตัวชี้วัดที่ 5	คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ
ตัวชี้วัดที่ 6	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ
ตัวชี้วัดที่ 7	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
องค์ประกอบที่ 3	สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวชี้วัด)
ตัวชี้วัดที่ 8	จัดหา/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอน
ตัวชี้วัดที่ 9	จัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 10	ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ที่ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 4	การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4 ตัวชี้วัด)
ตัวชี้วัดที่ 11	จัดทำเครื่องมือและวัด และประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 12	ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 13	รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 14	จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

ตัวอย่างร่องรอย/เอกสาร ประกอบการประเมิน

1. หลักสูตรสถานศึกษา/หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น/เอกสารหลักสูตร
2. แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/คำสั่งปฏิบัติงาน/แผนปฏิบัติการประจำปี
3. หน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้/แผนการนิเทศติดตามผล
4. โครงงานของนักเรียน
5. บันทึกการประชุม
6. สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน/แหล่งเรียนรู้/ทะเบียนสื่อ นวัตกรรม
7. งานวิจัยในชั้นเรียน
8. เครื่องมือวัดผลประเมินผล
9. แผนงาน/ชิ้นงานของนักเรียน/ภาพถ่ายกิจกรรม
10. แฟ้มสะสมผลงานนักเรียน/รางวัลที่ได้รับ

รายการประเมิน ด้านที่ 3

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

มี 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

- องค์ประกอบที่ 1** **การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (5 ตัวชี้วัด)**
- ตัวชี้วัดที่ 1 มีกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 2 จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียน ได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 3 มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 4 ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 5 นำผลการติดตามมาใช้ในการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- องค์ประกอบที่ 2** **กิจกรรมนักเรียน (6 ตัวชี้วัด)**
- ตัวชี้วัดที่ 6 มีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ให้อยู่อย่างพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 7 จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 8 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชุมนุม/ชมรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 9 มีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 10 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 11 นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- องค์ประกอบที่ 3** **กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (4 ตัวชี้วัด)**
- ตัวชี้วัดที่ 12 มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 13 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ตัวชี้วัดที่ 14 ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 15 นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวอย่าง ร่องรอย / เอกสาร ประกอบการประเมิน

1. แผนงาน/โครงการ แน่แนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
2. การจัดกิจกรรมแน่ว การประเมินผล การนำผลไปใช้ให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง
3. เพิ่มสะสมงาน/ การสรุปรงาน ที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
4. การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์
5. แผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
6. การจัดกิจกรรม และการประเมินผล ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน ในด้านต่างๆ
7. การจัดกิจกรรม และการประเมินผล ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา/ชุมชน ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรม หรือหลักคำสอนทางศาสนา ตามภูมิสังคม
8. แผนงาน/โครงการ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
9. การจัดกิจกรรม และการประเมินผล ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
10. เพิ่มสะสมงาน/ การสรุปรงาน/ โครงการที่เกี่ยวข้อง
11. รูปภาพประกอบการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ต่างๆ
12. เกียรติบัตร/ รางวัลต่างๆที่เกี่ยวข้อง
13. สอบถาม/ สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้แทนชุมชน

รายการประเมิน ด้านที่ 4

ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

มี 2 องค์ประกอบ 7 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1	การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 1	มีแผนงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 2	ประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่
ตัวชี้วัดที่ 3	ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ
ตัวชี้วัดที่ 4	จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา
องค์ประกอบที่ 2	การติดตามและขยายผล
ตัวชี้วัดที่ 5	ติดตามผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 6	นำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 7	ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวอย่าง ร่องรอย/เอกสาร ประกอบการประเมิน

1. แผนพัฒนาบุคลากร
2. แผนปฏิบัติการประจำปี
3. แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
4. หน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการฯ
5. บันทึกการประชุม
6. แบบประเมินตนเองของครู
7. รายงานการปฏิบัติกิจกรรมคุณธรรม
8. แผนการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
9. รายงานผลการประชุม อบรม และสัมมนาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
10. ภาพถ่ายกิจกรรม / รางวัล / เกียรติบัตร ฯลฯ

รายการประเมิน ด้านที่ 5
ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ
มี 4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1	สถานศึกษา
ตัวชี้วัดที่ 1	คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง
องค์ประกอบที่ 2	ผู้บริหารสถานศึกษา
ตัวชี้วัดที่ 2	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง
องค์ประกอบที่ 3	บุคลากรของสถานศึกษา
ตัวชี้วัดที่ 3	บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 4	บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 5	บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์
ตัวชี้วัดที่ 6	บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ต่างๆ
ตัวชี้วัดที่ 7	บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์
องค์ประกอบที่ 4	ผู้เรียน
ตัวชี้วัดที่ 8	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา
ตัวชี้วัดที่ 9	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ
ตัวชี้วัดที่ 10	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม
ตัวชี้วัดที่ 11	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม
ตัวชี้วัดที่ 12	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

ตัวอย่างร่องรอย/เอกสาร ประกอบการประเมิน

1. สภาพภูมิทัศน์สถานศึกษา (ภายใน - ภายนอก)
2. บรรยากาศการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา
3. รายงานผลการร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน
4. หลักฐานแสดงความเป็น “บุคคลตัวอย่าง / ต้นแบบ” เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

เป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อน คือ การทำให้เด็กรู้จักความพอเพียง ปลูกฝังอบรม บ่มเพาะให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยสอดแทรกแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร สาระเรียนรู้ต่างๆ เพื่อสอนให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุล ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมค่านิยม ความเป็นไทย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รู้ว่าตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของโลก การกระทำของตนย่อมมีผลและเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมในโลกที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น สำคัญคือครูจะต้องรู้จักบูรณาการการเรียนการสอนให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงความเชื่อมโยงในมิติต่างๆ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งความเป็นองค์รวมนี้อาจเกิดขึ้นได้ ครูต้องโดยใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน

นอกจากนี้ ในการส่งเสริมให้นำหลักปรัชญาฯ ไปใช้ในสถานศึกษาต่างๆ นั้น อาจจะใช้วิธี “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ตามหลักการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า สำคัญที่สุดครูต้องเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อน โดยเข้าใจว่าแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เป็นแนวคิดที่สามารถเริ่ม ต้น และปลูกฝังได้ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน เช่น กิจกรรมการรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การกำจัดขยะในโรงเรียน การสำรวจทรัพยากรของชุมชน ฯลฯ

ครูต้องเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี โดยกลับมาพิจารณาและวิเคราะห์ดูว่า ในตัวครูนั้นมีความไม่พอเพียงในด้านใดบ้าง เพราะการวิเคราะห์ปัญหาจะทำให้รู้และเข้าใจปัญหา ที่เกิดจากความไม่พอเพียง รวมทั้งควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาด้วย โดยการวิเคราะห์นี้ต้องดำเนินไปบนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม โดยเฉพาะคุณธรรมนั้น เป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในใจเด็กให้ได้ก่อน ผ่านกิจกรรมที่ครูเป็นผู้คิดขึ้นมา โดยครูในแต่ละ

โรงเรียนจะต้องมานั่งพิจารณาก่อนว่า จะเริ่มต้นปลูกฝัง แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากจุดไหน ทุกคนควรมาร่วมกันคิดร่วมกันทำ สามัคคีกัน ในกระบวนการหารือ

หลังจากที่ครูได้ค้นหากิจกรรมที่จะปลูกฝังแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ครูควรจะต้องตั้ง เป้าหมายการสอนก่อนว่าครูจะสอนเด็กให้รู้จักพัฒนาตนเอง ได้อย่างไร โดยอาจเริ่มต้นสอนจากกิจกรรมเล็กๆ น้อยๆ ที่สามารถเริ่มต้นจากตัวเด็กแต่ละคนให้ได้ก่อน เช่น การเก็บขยะ การประหยัดพลังงาน ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัย ที่ตนเองมีต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกในด้านต่างๆ 4 มิติ

ในส่วนของ การเข้าถึงนั้น เมื่อครูเข้าใจแล้ว ครูต้องคิดหาวิธีที่จะเข้าถึงเด็ก พิจารณา ดูก่อนว่าจะสอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เข้าไปในวิถีคิดและในวิชาการต่างๆ ได้อย่างไร ทั้งนี้ อาจจัดกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ รู้จักแบ่งหน้าที่กันตามความสามารถของเด็กในแต่ละช่วงชั้น เช่น ในกิจกรรมการเก็บขยะเพื่อรักษาความสะอาดของโรงเรียนนั้น ครูอาจจัดกิจกรรมสำหรับเด็กในแต่ละช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 1 สร้างกิจกรรมที่สนับสนุนให้เด็กช่วยกันเก็บขยะ (ให้เด็กรู้หน้าที่ของตน ในระดับบุคคล)/ ช่วงชั้นที่ 2 สร้างกิจกรรมที่สนับสนุนให้เด็กช่วยกันเก็บขยะและนับขยะ (ให้รู้จักการวิเคราะห์และรู้ถึงความเชื่อมโยงของตนเองกับสมาชิกคนอื่นๆ ในโรงเรียน)/ ช่วงชั้นที่ 3 สร้างกิจกรรมที่สอนให้เด็กรู้จักเชื่อมโยงกับชุมชนภายนอกรอบๆ โรงเรียน เช่น สร้างกิจกรรมที่สอนให้เด็กรู้จักแบ่งแยกขยะร่วมมือกับชุมชนในการรักษาสีสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่โรงเรียนและชุมชนของเขาตั้งอยู่ด้วย

กิจกรรมทั้งหมดนี้สำคัญคือ ต้องเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยสถานศึกษาควรตั้งเป้าให้เกิดการจัดการศึกษาตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง สอดแทรกเข้าไปในกระบวนการเรียนรู้ สอนให้เด็กพึ่งตนเองให้ได้ก่อนจนสามารถเป็นที่พึ่งของคนอื่นๆ ในสังคมได้ต่อไป

การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา

การที่ผู้บริหารปฏิบัติตนและปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างและส่งเสริมกิจกรรมภายในโรงเรียน ดังต่อไปนี้

ด้านการสร้างความพอประมาณ หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักความพอประมาณ คือ มีการเตรียมความพร้อมในการทำงาน การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่พอดีมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อหนี้สิน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงาน และรู้จักนำของที่ไม่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่

ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักความมีเหตุผล คือ การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมตัดสินใจบนพื้นฐานของการใช้เหตุผล

ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักการสร้างภูมิคุ้มกัน ได้แก่ มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีการวางแผนที่รอบคอบ รู้เท่าทันต่อความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น สร้างบรรยากาศของความเป็นมิตรในองค์กรและชุมชน

ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้ หมายถึง การบริหารโดยอยู่บนพื้นฐานของการใช้ความรู้ ได้แก่ ส่งเสริมคนในองค์กรแสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา ยอมรับความเปลี่ยนแปลงเชิงวิชาการ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ด้านการบริหารที่ตั้งอยู่บนคุณธรรม และจริยธรรม หมายถึง การบริหารโดยอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ การดำเนินงานที่ถูกต้องตามศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ส่งเสริมให้คนในองค์กรเข้าถึงคุณธรรมจริยธรรม

ประชาคม ASEAN

1. ความเป็นมาของประชาคมประชาคม ASEAN

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยสมาชิกผู้ก่อตั้งมี 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์และไทย ซึ่งผู้แทนทั้ง 5 ประเทศ ประกอบด้วย นายอาดัม มาลิก (รัฐมนตรีต่างประเทศอินโดนีเซีย) ดุอัน อับดุล ราซัค บิน ฮุสเซน (รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกลาโหมและรัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติมาเลเซีย) นายนาซิโซ รามอส (รัฐมนตรีต่างประเทศฟิลิปปินส์) นายเอส ราชารัตนัม (รัฐมนตรีต่างประเทศสิงคโปร์) และพันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ (รัฐมนตรีต่างประเทศไทย) ในเวลาต่อมาได้มีประเทศต่างๆ เข้าเป็นสมาชิกเพิ่มเติม ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม (เป็นสมาชิกเมื่อ 7 มกราคม 2527) เวียดนาม (วันที่ 28 กรกฎาคม 2538) ลาว และพม่า (วันที่ 23 กรกฎาคม 2540) และกัมพูชา (เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2542) ตามลำดับ จากการรับกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิก ทำให้อาเซียนมีสมาชิกครบ 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อาเซียนก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ สัญลักษณ์ของอาเซียน คือ รูปวงข้าวสีเหลืองบนพื้นแดงล้อมรอบด้วยวงกลมสีขาวและสีน้ำเงิน วงข้าว 10 ต้น หมายถึง

ประเทศสมาชิก 10 ประเทศ สีเหลือง หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง สีแดงหมายถึง ความกล้าหาญและ
การมีพลวัต สีขาวหมายถึง ความบริสุทธิ์ และสีน้ำเงินหมายถึง สันติภาพและความมั่นคง (กรม
อาเซียน กระทรวงต่างประเทศ, 2554)

ภาพที่ 2.1 ธงอาเซียน

สำหรับหลักและวิธีการประดับธงอาเซียน และธงชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน
ให้ เรียงโดยเริ่มจากธงอาเซียนแล้วต่อด้วยสมาชิก 10 ประเทศ ตามลำดับอักษรชื่อประเทศดังนี้

- 1) Lao People's Democratic Republic (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- สปป ลาว)

ธงชาติ

ตราแผ่นดิน

ภาพที่ 2.2 ธงชาติ ตราแผ่นดินประเทศลาว

ธงชาติลาว ลักษณะพื้นธงแบ่งตามแนวยาวออกเป็น 3 ส่วน โดยแถบตรงกลางจะเป็นสีน้ำเงิน กว้าง 2 ส่วน มีพระจันทร์ทรงกลมสีขาวอยู่กึ่งกลาง ขณะที่แถบบนนอกทั้ง 2 ด้านมีสีแดง และกว้างร้อยละ 1 ส่วน เท่าๆ กัน โดยสีต่างๆ ของธง มีความหมาย ดังนี้

สีแดง หมายถึง เลือดแห่งการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของชาวลาว

สีน้ำเงิน หมายถึง ความมั่งคั่งอุดมสมบูรณ์ของชาติ

พระจันทร์สีขาว หมายถึงเอกภาพ

สาเหตุที่มีดวงจันทร์ทรงกลมอยู่ตรงกลาง เนื่องจากเพื่อเป็นสัญลักษณ์สื่อถึงดวงจันทร์ลอยเด่นเหนือลำน้ำโขง

ภาษา : ภาษาลาวเป็นภาษาราชการ

ศาสนา : ร้อยละ 75 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 16-17 นับถือผี ที่เหลือนับถือศาสนาคริสต์ (ประมาณ 100,000 คน) และอิสลาม (ประมาณ 300 คน)

2) Republic of the Philippines (สาธารณรัฐฟิลิปปินส์)

ธงชาติ

ตราแผ่นดิน

ภาพที่ 2.3 ธงชาติ ตราแผ่นดินประเทศฟิลิปปินส์

ธงชาติฟิลิปปินส์ ด้านต้นธงเป็นรูปสามเหลี่ยมสีขาว เป็นเครื่องหมายแทนความเสมอภาค และภราดรภาพ ซึ่งภายในสามเหลี่ยมสีขาว ประกอบด้วย ดวงอาทิตย์รัศมี 8 แฉก ล้อมด้วยดาว 5 แฉก จำนวน 3 ดวง และตั้งอยู่ตามมุมของรูปสามเหลี่ยม ซึ่งสัญลักษณ์ทั้งหมด ล้วนเป็นสีทอง ส่วนด้านที่เหลือของธง ได้แบ่งครึ่งตามความยาว โดยแถบบนมีสีน้ำเงิน และแถบล่างมีสีแดง

ทั้งนี้ หากแถบทั้งสองสีดังกล่าว ได้มีการสลับตำแหน่งกัน คือ แถบสีแดงอยู่ด้านบน แถบสีน้ำเงินอยู่ด้านล่าง แสดงว่า ขณะนั้นประเทศฟิลิปปินส์กำลังอยู่ในภาวะสงคราม ส่วนสี และสัญลักษณ์ ต่างๆ มีความหมาย ดังนี้

สีน้ำเงิน หมายถึง สันติภาพ สัจจะ และความยุติธรรม

สีแดง หมายถึง ความรักชาติ และความมีคุณค่า

ดวงอาทิตย์มีรัศมี 8 แฉก หมายถึง 8 จังหวัดแรกของประเทศ ที่มีความพยายามในการเรียกร้องเอกราชจากประเทศสเปน กระทั่งเกิดการปฏิวัติในปี พ.ศ. 2439

ดาวสามดวง หมายถึง การแบ่งพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของประเทศออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ ได้แก่ เกาะลูซอน เกาะมินดาเนา และหมู่เกาะวิซายัน

ภาษา : มีการใช้ภาษามากกว่า 170 ภาษา โดยส่วนมากเกือบทั้งหมดนั้นเป็นตระกูลภาษาย่อยมาลาโย-โพลินีเซียนตะวันตก แต่ในปี พ.ศ. 2530 รัฐธรรมนูญได้ระบุให้ภาษาฟิลิปปิโน (Filipino) และภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่นๆ ที่ใช้กันมากในประเทศฟิลิปปินส์มีทั้งหมด 8 ภาษา ได้แก่ ภาษาสเปน ภาษาจีนฮกเกี้ยน ภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาอินโดนีเซีย ภาษาซินด์ ภาษาปัญจาบ

3) Malaysia (มาเลเซีย)

ธงชาติ

ตราแผ่นดิน

ภาพที่ 2.4 ธงชาติ ตราแผ่นดินประเทศมาเลเซีย

ธงชาติมาเลเซีย มีแถบสีแดงสลับสีขาวรวม 14 แถบ แต่ละแถบมีความกว้างเท่ากัน ที่มุมธงด้านคันธงมีรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าสีน้ำเงินกว้าง 8 ใน 14 ส่วนของผืนธงด้านกว้าง และยาวกึ่งหนึ่งของผืนธงด้านยาว ภายในรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าดังกล่าว มีเครื่องหมายพระจันทร์เสี้ยว และดาว 14 แฉก ซึ่งสี และสัญลักษณ์ ต่างๆ มีความหมาย ดังนี้ แถบริ้วสีแดง และสีขาว ทั้ง 14 ริ้ว หมายถึง สถานะอันเสมอภาคของรัฐสมาชิกทั้ง 13 รัฐ ภายในประเทศมาเลเซียดาว 14 แฉก หมายถึง ความเป็นเอกภาพในหมู่รัฐดังกล่าวทั้งหมด

พระจันทร์เสี้ยว หมายถึง ศาสนาอิสลามอันเป็นศาสนาประจำชาติ

สี่เหลี่ยมในพระจันทร์เสี้ยว และดาว 14 แฉก สื่อถึง ผู้เป็นประมุขแห่งสหพันธรัฐ

สีน้ำเงิน หมายถึง ความสามัคคีของชาวมาเลเซีย

ภาษา : มาเลย์ (Bahasa Malaysia เป็นภาษาราชการ) อังกฤษ จีน ทมิฬ

ศาสนา : อิสลาม (ศาสนาประจำชาติ ร้อยละ 60.4) พุทธ (ร้อยละ 19.2) คริสต์ (ร้อยละ 11.6) ฮินดู (ร้อยละ 6.3) อื่นๆ (ร้อยละ 2.5)

4) Republic of the Union of Myanmar (สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า)

ภาพที่ 2.5 ธงชาติ ตราแผ่นดินประเทศพม่า

ธงชาติพม่า ได้แบ่งตามความยาวออกเป็น 3 ส่วน และมีความกว้างเท่าๆ กัน โดยแต่ละส่วน มีสีที่แตกต่างกัน ไล่จากบนลงล่าง คือ สีเหลือง สีเขียว และสีแดง ขณะที่กึ่งกลางธง มีรูปดาว 5 แฉก สีขาวขนาดใหญ่ ซึ่งสี และสัญลักษณ์ ต่างๆ มีความหมาย ดังนี้

สีเขียว หมายถึง สันติภาพ ความสงบ และความอุดมสมบูรณ์ของพม่า

สีเหลือง หมายถึง ความสามัคคี

สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญ ความเข้มแข็ง เด็ดขาด

ดาวสีขาว หมายถึง สหภาพอันมั่นคงเป็นเอกภาพ

ภาษา : ภาษาพม่าเป็นภาษาราชการ

ศาสนา : ศาสนาพุทธ (พม่าบัญญัติให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติใน พ.ศ. 2517) ร้อยละ 90 ศาสนาคริสต์ร้อยละ 5 ศาสนาอิสลามร้อยละ 3.8 ศาสนาฮินดูร้อยละ 0.05

5) Republic of Indonesia (สาธารณรัฐอินโดนีเซีย)

ธงชาติ

ตราแผ่นดิน

ภาพที่ 2.6 ธงชาติ ตราแผ่นดินประเทศอินโดนีเซีย

ธงชาติอินโดนีเซีย พื้นธงแบ่งเป็นสองส่วนตามแนวนอน โดยสีต่าง ๆ ของธง มีความหมาย ดังนี้

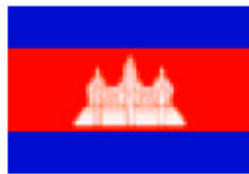
สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญ และอิสรภาพ

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ยุติธรรม

ภาษา : ภาษาราชการและภาษาประจำชาติ ได้แก่ ภาษาอินโดนีเซีย หรือ Bahasa Indonesia

ศาสนา : ชาวอินโดนีเซียร้อยละ 87 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 6 นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ร้อยละ 3.5 นับถือศาสนาคริสต์นิกายแคทอลิก ร้อยละ 1.8 นับถือศาสนาฮินดู และร้อยละ 1.3 นับถือ ศาสนาพุทธ 4

6) Kingdom of Cambodia (ราชอาณาจักรกัมพูชา)

ธงชาติ

ตราแผ่นดิน

ภาพที่ 2.7 ธงชาติ ตราแผ่นดินประเทศกัมพูชา

ธงชาติกัมพูชา ลักษณะพื้นธงแบ่งตามแนวยาวเป็น 3 ริ้ว โดยริ้วตรงกลางจะเป็นสีแดง กว้าง 2 ส่วน มีรูปปราสาทหินนครวัดสามยอดสีขาวอยู่บริเวณกึ่งกลาง ขณะที่ริ้วด้านนอกทั้ง 2 ด้าน มีสีน้ำเงิน และกว้างริ้วละ 1 ส่วนเท่าๆ กัน โดยสีต่าง และสัญลักษณ์ต่างๆ ของธง มีความหมาย ดังนี้

สีน้ำเงิน หมายถึง กษัตริย์

สีแดง หมายถึง ชาติ

ส่วนปราสาทนครวัดสีขาว หมายถึง สันติภาพ

ภาษา : ภาษาเขมรเป็นภาษาราชการ ส่วนภาษาที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เวียดนาม จีน และไทย

ศาสนา : ศาสนาประจำชาติ คือ ศาสนาพุทธ นิกายเถรวาท (แยกเป็น 2 นิกายย่อย คือ ธรรมยุติกนิกายและมหานิกาย) และศาสนาอื่นๆ อาทิ ศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์

7) Kingdom of Thailand (ราชอาณาจักรไทย)

ธงชาติ

ตราแผ่นดิน

ภาพที่ 2.8 ธงชาติ ตราแผ่นดินประเทศไทย

ธงชาติไทย ประกอบด้วย 3 สีหลัก ได้แก่ สีแดง สีขาว และสีน้ำเงิน มีการแบ่งเป็นริ้วจำนวน 5 แถบ ซึ่งแถบในสุดเป็นสีน้ำเงิน ถัดมาด้านนอกทั้งด้านบน ด้านล่าง เป็นสีขาว และสีแดงตามลำดับ ทั้งนี้ แถบสีน้ำเงินมีขนาดใหญ่กว่าแถบสีอื่นเป็น 2 เท่า ส่วนสีต่างๆ มีความหมาย ดังนี้

สีแดง หมายถึง ชาติ

สีขาว หมายถึง ศาสนา

สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์

ภาษา : ภาษาไทยเป็นภาษาราชการ

ศาสนา : ประมาณร้อยละ 95 ของประชากรไทยนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติโดยพฤตินัย แม้ว่าจะยังจะไม่มีการบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ตาม ศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ 4 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไทยทางภาคใต้ตอนล่าง ศาสนาคริสต์และศาสนาอื่นประมาณร้อยละ 1

8) Republic of Singapore (สาธารณรัฐสิงคโปร์)

ธงชาติ

ตราแผ่นดิน

ภาพที่ 2.9 ธงชาติ ตราแผ่นดินประเทศสิงคโปร์

ธงชาติสิงคโปร์ ประกอบด้วยแถบสองสีแบ่งครึ่งกลางธง แถบสีแดงอยู่ด้านบน แถบสีขาวอยู่ด้านล่าง ที่มุมด้านบนของคันธง เป็นรูปพระจันทร์เสี้ยว ถัดจากรูปดังกล่าวมีดาว 5 แฉก จำนวน 5 ดวง เรียงเป็นรูปห้าเหลี่ยมด้านเท่า โดยรูปพระจันทร์เสี้ยว และดาว 5 แฉกต่างมีสีขาว ซึ่งสี และสัญลักษณ์ ต่างๆ มีความหมาย ดังนี้

สีแดง หมายถึง ทัศนภาพ และความเสมอภาคของมนุษย์โดยทั่วหน้า

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ และความดีงามที่แพร่หลาย และคงอยู่ตลอดกาล

รูปพระจันทร์เสี้ยว ซึ่งเป็นจันทร์เสี้ยวข้างขึ้น หมายถึง ความเป็นชาติใหม่ที่ถือกำเนิดขึ้น ดาว 5 ดวง หมายถึง อุดมคติ 5 ประการของชาติ ได้แก่ ประชาธิปไตย สันติภาพ ความก้าวหน้า ความยุติธรรม และความเสมอภาค

ภาษา : ภาษาทางการ คือ ภาษามลายู (ภาษาประจำชาติ) จีนกลาง (แมนดาริน) ทมิฬ และอังกฤษ สิงคโปร์ส่งเสริมให้ประชาชนพูด 2 ภาษา โดยเฉพาะจีนกลาง ในขณะที่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการติดต่องานและในชีวิตประจำวัน

ศาสนา : พุทธ 42.5% อิสลาม 14.9% คริสต์ 14.5% ฮินดู 4% ไม่นับถือศาสนา 25%

9) Brunei Darussalam (บรูไน ดารุสซาลาม)

ธงชาติ

ตราแผ่นดิน

ภาพที่ 2.10 ธงชาติ ตราแผ่นดินประเทศบรูไน ดารุสซาลาม

ธงชาติบรูไน ลักษณะของธงชาติมีพื้นสีเหลือง โดยมีแถบสีขาว และสีดำ พาดตามแนวทแยงมุมจากด้านคันธงจรดปลายธง ซึ่งแถบสีขาวอยู่ด้านบน แถบสีดำอยู่ด้านล่าง ขณะที่กลางธงนั้น มีตราแผ่นดินของบรูไนประทับอยู่ ซึ่งสีต่างๆ มีความหมาย ดังนี้

สีเหลือง หมายถึง กษัตริย์

สีขาว และสีดำ หมายถึง มุขมนตรี

สาเหตุที่ธงชาติบรูไนใช้สีเหลืองสื่อถึงกษัตริย์นั้น เนื่องจากธงประจำพระองค์ของสุลต่านแห่งบรูไน ใช้ธงพื้นสีเหลือง

ภาษา : ภาษามลายู (Malay หรือ Bahasa Melayu) เป็นภาษาราชการ รองลงมา เป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีน

ศาสนา : ศาสนาประจำชาติ คือ ศาสนาอิสลาม (67%) ศาสนาอื่นๆ ได้แก่ ศาสนาพุทธ (13%) ศาสนาคริสต์ (10%) และฮินดู

10) Socialist Republic of Vietnam (สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม)

ธงชาติ

ตราแผ่นดิน

ภาพที่ 2.11 ธงชาติ ตราแผ่นดินประเทศเวียดนาม

ธงชาติเวียดนาม พื้นธงเป็นสีแดงล้วน ตรงกึ่งกลางมีรูปดาว 5 แฉก สีเหลืองทอง เป็นที่เข้าใจกันทั่วไปว่าหมายถึงชนชั้นต่างๆ ในสังคมเวียดนาม คือ นักปราชญ์ ชาวนาช่างฝีมือ พ่อค้า และทหาร ส่วนสีต่างๆ มีความหมาย ดังนี้

สีแดง หมายถึง การต่อสู้เพื่อกู้เอกราชของชาวเวียดนาม

สีเหลือง หมายถึง ชาวเวียดนาม

ดาวสีทอง หมายถึง การชี้นำของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม

ภาษา : ภาษาเวียดนาม (Vietnamese) เป็นภาษาราชการ ซึ่งเมื่อปี พ.ศ. 2463 ทางการเวียดนามได้ลงประชามติที่จะใช้ตัวอักษรโรมัน (quoc ngu) แทนตัวอักษรจีน (Chu Nom) ในการเขียนภาษาเวียดนาม

ศาสนา : ส่วนใหญ่ชาวเวียดนามนับถือศาสนาพุทธ นิกายมหายานสูงถึงร้อยละ 70 ของจำนวนประชากร ร้อยละ 15 นับถือศาสนาคริสต์ ที่เหลือนับถือลัทธิขงจื้อ อิสลาม

2. ความสำคัญของการก่อตั้งอาเซียนตามปฏิญญากรุงเทพฯ

2.1 ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีวิทยาศาสตร์และการบริหาร

2.2 ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค

2.3 เสริมสร้างความเจริญ รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ พัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค

2.4 ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี

2.5 ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการฝึกอบรมและการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้

2.6 เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม

2.7 เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอก องค์การความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่นๆ และองค์การระหว่างประเทศ

ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยความร่วมมือ 3 เสาหลัก คือ

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community – APSC)

มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสามารถแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งโดยสันติวิธีอาเซียนจึงได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community Blueprint) โดยเน้นใน 3 ประการ คือ

1.1) การมีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน ครอบคลุมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่จะร่วมกันทำเพื่อสร้างความเข้าใจในระบบสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่แตกต่างของประเทศสมาชิก ส่งเสริมพัฒนาการทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านการทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล เป็นต้น

1.2) ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชนที่ครอบคลุมในทุกด้าน ครอบคลุมความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในรูปแบบเดิมมาตรการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจและการระงับข้อพิพาท โดยสันติเพื่อป้องกันสงคราม และให้ประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ด้วยกันโดยสงบสุขและไม่มีความหวาดระแวง และขยายความร่วมมือเพื่อต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติต่างๆ เช่น ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและจัดการภัยพิบัติ และภัยธรรมชาติ

1.3) การมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก เพื่อเสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น กรอบอาเซียน+3 กับจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ตลอดจนความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับมิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Political-Security Community-AEC)

มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้อาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกันและมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรีอาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ซึ่งเป็นแผนงานบูรณาการการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4 ด้าน คือ

2.1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (Single market and production base) โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรีและการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น

2.2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายภาษีและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน)

2.3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่างๆ

2.4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC) อาเซียนได้ตั้งเป้าเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในปี 2558 โดยมุ่งหวังเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่

- 3.1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 3.2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม
- 3.3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม
- 3.4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- 3.5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน
- 3.6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา

3. ความร่วมมืออาเซียนด้านการศึกษา

ความร่วมมืออาเซียนด้านการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือเฉพาะด้านของอาเซียน โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ทศวรรษแรกของการก่อตั้งอาเซียน เมื่อมีการจัดการประชุม ด้านการศึกษา ASEAN Permanent Committee on Socio-Cultural Activities ครั้งแรกในช่วงเดือนตุลาคม 2518 อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือดังกล่าวมีพัฒนาการเป็นลำดับอย่างช้าๆ ทั้งในเชิงกลไกการบริหารจัดการและในเชิงสาระความร่วมมือ โดยในเชิงกลไกการบริหารจัดการนั้นมีความพยายามในการผลักดันให้ความร่วมมือด้านการศึกษาของอาเซียนมีลักษณะทางการและมีผลในเชิงนโยบายและในเชิงปฏิบัติมากขึ้น ต่อมาเมื่ออาเซียนมีการปรับตัวในเชิงโครงสร้างเพื่อให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ ของอาเซียนเข้มแข็งขึ้น มีการจัดตั้ง ASEAN Committee on Education (ASCOE) เป็นกลไกการบริหารความร่วมมืออาเซียนด้านการศึกษา ตั้งแต่ปี 2532 ต่อมาในปี 2549 ได้มีการจัดการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งแรกคู่ขนานกับการประชุมสภามหาสมุทรอินเดีย เมื่อวันที่ 21-23 มีนาคม 2549 ที่ประเทศสิงคโปร์และมีการจัดอย่างต่อเนื่องทุกปีการจัดการศึกษาในอาเซียนเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง และความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้การอุดมศึกษาในอาเซียนได้กลายเป็นภาคธุรกิจขนาดใหญ่

และไร้พรมแดนเพื่อตอบสนองการเปิดเสรีการศึกษาทั้งในกรอบอาเซียนและการค้าโลกเป็นผลให้เกิดกระแสการแข่งขันในการให้บริการด้านการศึกษา การเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถาบันการอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นนานาชาติและ World Class University ตามระบบ และรูปแบบการจัดการศึกษาของยุโรปและอเมริกาทั้งในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักภาษาหนึ่งในการเรียนการสอน เช่น ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และในประเทศที่ใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นหลัก เช่น ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของตลาดแรงงาน ในระดับชาติและภูมิภาค การปรับตัวต่อกระแสการเปิดเสรีทางการศึกษา ภูมิภาคอาเซียน ฯลฯ แนวทางดังกล่าวก่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียนและประชาคมยุโรปในลักษณะข้อตกลงที่ทำร่วมกันในระดับสถาบันต่อสถาบันทั้งในส่วนของมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยของภาคเอกชนในด้านการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาสถาบันและสถาบันการศึกษาร่วมกัน ในขณะเดียวกันการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนได้ช่วยส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาคณาจารย์นักวิชาการและนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทั้งระหว่างประเทศสมาชิกด้วยตนเองและความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจาในอาเซียนบางประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งญี่ปุ่น เกาหลี จีน อินเดีย รัสเซีย และสหภาพยุโรป อีกด้วยอาเซียนได้ตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาแนวคิดกิจกรรม และการจัดการศึกษาร่วมกันในภูมิภาคบนรากฐานภูมิปัญญาในระดับชาติและภูมิภาค เพื่อป้องกันสภาพไม่สมดุลจากการไหลบ่าเพียงด้านเดียวของกระแสโลกาภิวัตน์จากตะวันตก ปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาที่ผู้นำให้การรับรองในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ซึ่งเน้นการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก สะท้อนการจัดการศึกษาแบบเชื่อมโยงการหลอมรวมความหลากหลายบนพื้นฐานของเอกลักษณ์และความแตกต่าง การพัฒนาและประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนวิชาการระหว่างชาติในภูมิภาคบนพื้นฐานของประโยชน์ร่วมกัน ทั้งในกรอบซีมีโอ อาเซียน และยูเนสโกนอกจากนี้ความร่วมมือในการเปิดเสรีด้านการศึกษา ยังเป็นมาตรการรองรับสำคัญต่อเป้าหมายการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งครอบคลุมการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา ความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ ควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน ซึ่งกำหนดให้มีการยกเว้นข้อกำหนดเกี่ยวกับการขอวีซ่าสำหรับคนชาติอาเซียนสำหรับ Short term visits การอำนวยความสะดวกการออกวีซ่าและใบอนุญาตทำงานสำหรับแรงงานที่มีฝีมือและผู้เชี่ยวชาญสัญชาติอาเซียนอีกด้วย (สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

บทบาทของประชาคมอาเซียนด้านการศึกษาใน 3 เสาหลัก เป็นดังนี้

1) บทบาทของภาคการศึกษาในเสาการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน เน้นในหลักการแห่งประชาธิปไตย การเคารพในสิทธิมนุษยชน

2) บทบาทของภาคการศึกษาในเสาเศรษฐกิจ การพัฒนากรอบทักษะภายในประเทศของแต่ละประเทศสมาชิกเพื่อช่วยสนับสนุนการมุ่งไปสู่การจัดทำการยอมรับทักษะในอาเซียน การสนับสนุนการถ่ายโอนของนักเรียน นักศึกษาให้มากขึ้น การพัฒนามาตรฐานด้านอาชีพ บนพื้นฐานของความสามารถในภูมิภาคอาเซียน

3) บทบาทของภาคการศึกษาในเสาสังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาเนื้อหาสาระร่วมในเรื่องอาเซียน ส่งเสริมการตระหนักรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้แก่เยาวชน กำหนดให้ภาษาประจำชาติอาเซียนเป็น ภาษาต่างประเทศวิชาเลือกในโรงเรียน การเฉลิมฉลองวันอาเซียน

4. แผนปฏิบัติการด้านการศึกษา 5 ปี ของประชาคมอาเซียน

4.1 การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน

4.2 การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่บริเวณชายแดน การจัดการศึกษาตลอดชีวิต

4.3 การเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนและความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา เพื่อสนับสนุนการแบ่งปันในภูมิภาค การสร้างเอกลักษณ์และความเป็นเลิศของภูมิภาค

4.4 การสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรรายสาขาอื่นๆ เพื่อพัฒนาการศึกษา เช่น การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของนักเรียน การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษา เป็นต้น

5. ระบบการศึกษาของกลุ่มประชาคม ASEAN

5.1 ระบบการศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Lao People's Democratic Republic) เป็นประเทศที่อยู่ในวงล้อมของ 5 ประเทศ คือ เวียดนาม กัมพูชา ไทย พม่า และจีน เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล พื้นที่ประเทศทั้งหมด 236,800 ตารางกิโลเมตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเขาและที่ราบสูง ใช้ภาษาลาวเป็นภาษาราชการ เมืองหลวงชื่อเวียงจันทน์ (Vientiane) ปกครองในระบบสังคมนิยม

การจัดการศึกษาของลาวเริ่มด้วยการศึกษาในระดับอนุบาลและก่อนวัยเรียน โรงเรียนอนุบาลในประเทศลาวจะมีทั้งโรงเรียนที่เป็นของรัฐบาลและเอกชน เปิดรับนักเรียนตั้งแต่อายุ 3-6 ปี ใช้เวลาเรียน 3 ปี แบ่งเป็นชั้นอนุบาล 1-3 เมื่อจบชั้นอนุบาลแล้วจะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป

นับตั้งแต่ลาวได้เปลี่ยนการปกครองเมื่อปี ค.ศ.1975 (พ.ศ.2528) เป็นต้นมา ลาวได้ใช้ระบบการศึกษาเป็นแบบ 11 ปี คือระบบ 5 :3 :3 ดังนี้

1) ประถมศึกษา

ใช้เวลาในการศึกษา 5 ปี เด็กจะเริ่มเข้าเรียนเมื่ออายุ 6 ปี การศึกษาในระดับนี้คือการศึกษภาคบังคับ เด็กทุกคนต้องจบการศึกษาในระดับนี้ แต่ในทางปฏิบัติการศึกษภาคบังคับจะมีผลดีแต่เฉพาะเด็กในเมืองใหญ่เท่านั้น เนื่องจากลาวมีพื้นที่ประเทศกว้างขวางและประชากรกระจายกันอยู่

2) มัธยมศึกษาตอนต้น

ใช้เวลาในการศึกษา 3 ปี และในอนาคตจะให้เด็กได้เรียนภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น

3) มัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาในการศึกษา 3 ปี

การศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบ 5 -3 -3 นี้อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

4) อุดมศึกษาหรือการศึกษาขั้นสูง

รวมถึงการศึกษาด้านเทคนิค สถาบันการศึกษาขั้นสูงหรือมหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ในความดูแล และรับผิดชอบของกรมอาชีวศึกษาและมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นการศึกษาเฉพาะทางซึ่งอยู่ในความดูแลของกระทรวงอื่น โดยเมื่อเด็กจบการศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษาแล้ว จะมีการคัดเลือกนักเรียนเพื่อเสนอกระทรวงศึกษาธิการให้เด็กได้เข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ได้แก่

4.1) สายอาชีพ

ใช้เวลาศึกษา 3 ปี ในวิทยาลัยเทคนิคต่างๆ เช่น ทางด้านไฟฟ้า ก่อสร้าง บัญชี ป่าไม้ เป็นต้น

4.2) มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาที่สำคัญได้แก่

4.2.1) มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (เวียงจันทน์) ใช้เวลาศึกษา 6 ปี ขึ้นกับกระทรวงสาธารณสุข

4.2.2) มหาวิทยาลัยแห่งชาติ (ดงโคก) ใช้เวลาศึกษา 4 ปี

4.2.3) สถาบันสรรพวิชา (National Polytechnic Institute) ใช้เวลาศึกษา 6 ปี

5.2 ระบบการศึกษาของฟิลิปปินส์

ระบบการศึกษาของประเทศฟิลิปปินส์มีทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยการศึกษาแบบที่เป็นทางการนั้นมีลำดับขั้นตอนของการเรียนอยู่สามระดับนั้นคือระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ในระดับประถมศึกษานั้นจะใช้เวลาศึกษาภาคบังคับหกปีที่โรงเรียนของรัฐบาลหรือเจ็ดปีในโรงเรียนของเอกชนนอกเหนือจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยซึ่งนักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ โดยการศึกษาในระดับนี้รวมไปถึงการเรียนชั้นอนุบาลและอาจเป็นหลักสูตรเตรียมประถมศึกษาก็ได้ นักเรียนที่มีอายุระหว่างสามหรือสี่ปีจะเข้าเรียนในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนจนกระทั่งมีอายุครบ 5-6 ปี จึงจะเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาใช้เวลาสี่ปีโดยนักเรียนต้องเรียนจบชั้นประถมศึกษาตอนปลายก่อน นักเรียนส่วนใหญ่ที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาจะมีอายุ 12 ปีและเรียนจบเมื่ออายุ 15 ปี ส่วนระดับอุดมศึกษานั้น นักเรียนส่วนใหญ่จะมีอายุประมาณ 16 ปี การศึกษาระดับนี้แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอกในหลากหลายสาขาวิชา นอกจากนั้น การศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษาขังรวมไปถึงหลักสูตรอาชีพศึกษาแบบสองหรือสามปีที่อาจไม่มีการมอบปริญญาก็ได้

ระบบการศึกษาในประเทศฟิลิปปินส์ใกล้เคียงกับระบบการศึกษาแบบเป็นทางการของสหรัฐอเมริกา ในขณะที่ระบบการศึกษาของประเทศอื่นๆ ในทวีปเอเชียมักจะได้รับอิทธิพลจากประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส หรือเนเธอร์แลนด์

การศึกษาแบบไม่เป็นทางการซึ่งรวมถึงการรับความรู้นอกโรงเรียนนั้นมีวัตถุประสงค์หลักสำหรับผู้เรียนกลุ่มเฉพาะ เช่น เยาวชนหรือผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยได้ ตัวอย่างได้แก่หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือซึ่งบูรณาการการเขียนและการอ่านเบื้องต้นเข้ากับทักษะในชีวิตประจำวัน

หน้าที่ในการบริหาร ควบคุม และดำเนินการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) นั้นจะเป็นของแผนการศึกษา วัฒนธรรมและกีฬา ในขณะที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาระดับสูง ส่วนการศึกษาด้านเทคนิคหลังมัศึกษานั้นจะดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ด้านการพัฒนาทักษะและการศึกษาด้านเทคนิคซึ่งยังมีหน้าที่ปฐมนิเทศ ให้การฝึกอบรมและการพัฒนาด้านทักษะอาชีพแก่เยาวชนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนและผู้ใหญ่ที่ว่างงาน

นอกจากนี้ประเทศฟิลิปปินส์ใช้การเรียนการสอนแบบทวิภาษา บางวิชาจะสอนเป็นภาษาอังกฤษ ส่วนวิชาอื่นๆ จะสอนเป็นภาษาฟิลิปปินส์

5.3 ระบบการศึกษามาเลเซีย

ระบบการบริหารการศึกษาของประเทศมาเลเซียอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งระดับการบริหารเป็น 5 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับรัฐ ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียน การบริหารการศึกษาระดับชาติอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลกลาง (Federal Government) การศึกษาทุกประเภททุกระดับอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการเพียงกระทรวงเดียว ยกเว้นการศึกษาที่มีลักษณะเป็นการศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) จะมีกรมจากกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ เช่น กรมแรงงาน กรมเกษตร เป็นต้น

ระบบการจัดการศึกษาของมาเลเซีย (National Education System) เป็นระบบ 6:3:2 คือ

- 1) ระดับประถมศึกษา หลักสูตร 6 ปีการศึกษา
- 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตร 3 ปีการศึกษา
- 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตร 2 ปีการศึกษา
- 4) ระดับเตรียมอุดมศึกษา หลักสูตร 1 หรือ 2 ปีการศึกษา
- 5) ระดับอุดมศึกษา หลักสูตรเฉลี่ยประมาณ 3 ปีครึ่งถึง 4 ปีการศึกษา

และแบ่งการศึกษาออกเป็น 5 ระดับดังนี้

- 1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา (Pre-school Education)
- 2) การศึกษาระดับประถมศึกษา (Primary Education)
- 3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education)
- 4) การศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษาหรือเตรียมอุดมศึกษา (Post-secondary Education)
- 5) การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education)

ส่วนสถานศึกษาที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาระดับต่าง ๆ นั้น แบ่งออกเป็น 3

ประเภท คือ

- 1) สถานศึกษาของรัฐบาล (Government Education Institutions)
- 2) สถานศึกษาในอุปถัมภ์ของรัฐบาล (Government-aided Educational Institutions)
- 3) สถานศึกษาเอกชน (Private Educational Institutes)

ในโรงเรียนของรัฐบาลกำหนดให้ใช้ภาษาประจำชาติคือ ภาษามลายู (Bahasa Malayu) ที่เขียนด้วยอักษรโรมัน (อักษรภาษาอังกฤษ) เป็นภาษาหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5.4 ระบบการศึกษาสหภาพพม่า

กระทรวงศึกษาธิการของพม่า เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารการศึกษาของประเทศ ใช้ระบบการศึกษาเป็นระบบ 5 : 4 : 2 ดังนี้

- 1) ประถมศึกษา 5 ปี (อนุบาล 1 ปี และประถม 4 ปี)
- 2) มัธยมศึกษาตอนต้น 4 ปี
- 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย 2 ปี

และอาชีวศึกษา 1-3 ปี อุดมศึกษา 4-6 ปี

กรมการศึกษาพื้นฐานของพม่า เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายและบริหารการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มัธยมศึกษา รวมทั้งการฝึกหัดครู แต่เดิมนั้นเป็นระบบบริหารซึ่งรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง ต่อมาได้มีการกระจายอำนาจการบริหารออกไปสู่ระดับรัฐและหัวเมืองต่างๆ โดยมีหัวหน้าส่วนการศึกษานั้นๆ เป็นผู้ควบคุมดูแลและประสานงาน รัฐเป็นผู้สนับสนุนด้านงบประมาณของทุกโรงเรียน โดยนักเรียนจะเสียค่าเล่าเรียนเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของพม่านั้น พม่าพยายามที่จะจัดให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศแต่ยังมีปัญหาที่ไม่สามารถจัดหาอาคารสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ให้กับโรงเรียนในบางท้องที่ได้ รัฐบาลพม่าได้ตั้งเป้าหมายที่จะให้มีโรงเรียนอย่างน้อยหนึ่งแห่งในทุกหมู่บ้าน กรมการเทคโนโลยี เกษตรและอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานที่ดูแลจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม พณิชยกรรม วิศวกรรมเครื่องกล การประมง คหกรรมและการฝึกหัดครู ทางด้านช่างเทคนิค

การเรียนการสอนมีทั้งเต็มเวลาและนอกเวลา มีทั้งหลักสูตรระยะยาวและระยะสั้น เพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานในสภาพเศรษฐกิจและสังคมของพม่าที่กำลังเปลี่ยนแปลง

กรมอุดมศึกษา ทำหน้าที่วางแผนนโยบายและดำเนินการด้านอุดมศึกษาของประเทศ จัดการศึกษาในรูปแบบของมหาวิทยาลัยใน 3 เมือง สำคัญ คือ มหาวิทยาลัย Yangon Mandalay และ Manlmyine นอกจากนี้ยังมีสถาบันเทคโนโลยีที่จัดการศึกษาวิชาชีพระดับสูงที่ใช้เวลาในการศึกษา 4-6 ปี ตามลักษณะวิชาอีกด้วย

5.5 ระบบการศึกษาอินโดนีเซีย

ระบบการศึกษาในโรงเรียนประกอบด้วยระดับการศึกษาชั้นต่างๆ ดังนี้คือการศึกษาระดับพื้นฐาน การศึกษาระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาระดับสูง นอกเหนือจากระดับการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีการศึกษาก่อนวัยเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กด้วย

การศึกษาระดับพื้นฐาน ตามเกณฑ์จะใช้เวลา 9 ปี โดยเรียนชั้นประถมศึกษา 6 ปี และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี มีเป้าหมายเพื่อจัดหาทักษะพื้นฐานในการพัฒนาตนเองในฐานะที่เป็นปัจเจกชน สมาชิกในสังคม ประชากรในประเทศและโลก เท่าๆ กับที่เตรียมก้าวเข้าสู่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษาจะกำหนดโครงการการศึกษาเป็นเวลา 6 ปีซึ่งโรงเรียนจะมีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ คือ โรงเรียนประถมศึกษาแบบทั่วไป (General primary school) และโรงเรียนประถมศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ (Special primary school for handicapped children) สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจะกำหนดการเรียนเป็นเวลา 3 ปีและมีลักษณะแบบเดียวกับของโรงเรียนระดับประถมศึกษาคือ มีโรงเรียนแบบทั่วไปและโรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กพิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา รับผู้จบการศึกษาระดับการศึกษาระดับพื้นฐาน ใช้เวลาเรียน 3 ปี โดยมีรูปแบบของการจัดการศึกษาหลายแบบ เช่น แบบสามัญทั่วไป แบบสามัญวิชาชีพ แบบสามัญทางศาสนา แบบสามัญบริการ และแบบการศึกษาพิเศษ

วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษามีดังนี้คือ

- 1) พัฒนาความรู้แก่นักเรียนให้ได้ศึกษาต่อเนื่องไปถึงขั้นสูง และเพื่อพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศาสตร์แขนงต่างๆ
- 2) พัฒนาความสามารถของนักเรียนในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม ให้มีปฏิสัมพันธ์ต่อสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั่วไป หลักสูตรประกอบด้วยโครงการวิชาการสอนทั่วไปและการสอนเฉพาะวิชา เพื่อเตรียมความรู้และพัฒนาทักษะสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาทางวิชาชีพ เหมาะสำหรับผู้ต้องการเข้าสู่วิชาชีพ สามารถแยกการศึกษานี้ออกเป็น 6 กลุ่มในสาขาวิชาชีพต่างๆ ดังนี้คือ

- 1) เกษตรกรรมและการป่าไม้
- 2) เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม
- 3) ธุรกิจและการจัดการ
- 4) ความเป็นอยู่ของชุมชน

5) การท่องเที่ยว

6) ศิลปหัตถกรรม

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาด้านศาสนา เป็นการจัดการศึกษาด้านศาสนา โดยเฉพาะการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบบริการ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความรู้ความสามารถสำหรับผู้ที่เข้าเป็นพนักงานหรือข้าราชการ

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาพิเศษ เป็นการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่พิการทางร่างกายหรือจิตใจ

การศึกษาระดับสูง หรืออุดมศึกษา เป็นการขยายไปจากการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรีใช้เวลาเรียน 3-4 ปี ปริญญาโท 2 ปี และปริญญาเอก 3 ปี สถาบันที่ให้การศึกษาระดับสูงนี้มีลักษณะเป็นสถาบันวิชาการ โพลีเทคนิค สถาบันการศึกษาและมหาวิทยาลัย

5.6 ระบบการศึกษาของกัมพูชา

การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเศรษฐกิจสังคม นำไปสู่การปฏิรูปด้านการศึกษาของกัมพูชา ก่อนปี พ.ศ. 2518 ประเทศไทยยึดระบบการศึกษาแบบฝรั่งเศสซึ่งให้มีการศึกษาภาคบังคับ 13 ปี (6+4+2+1) ภายหลังปี พ.ศ. 2522 กระทรวงศึกษาฯ ใช้ระบบการศึกษาแบบ 10 ปี (4+3+3) และต่อมาได้ขยายเป็นแบบ 11 ปี และใช้สืบเนื่องจากปี พ.ศ. 2529 ถึง 2539

กระทรวงศึกษาฯ ยังคงดำเนินการพัฒนาระบบการศึกษา มีการปฏิรูปหลักสูตร มีการพัฒนาตำราเรียนใหม่และนำเทคนิคการสอนใหม่ๆ มาให้กับครูเพื่อเตรียมสำหรับการนำระบบการศึกษาแบบ 12 ปีมาใช้ (6+3+3) ในปีการศึกษา 2539-2540 โดยระบบใหม่นี้ จะแบ่งเป็นการศึกษาก่อนประถมศึกษา 3 ปี ประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี และระดับอุดมศึกษา 4-7 ปี ส่วนการจัดการศึกษาด้านอาชีวะและเทคนิคจัดให้ตั้งแต่ 1 ปี ไปจนถึง 3-5 ปีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานี้ บางสถาบันการศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรสาธารณสุขหรือแรงงาน การจัดการศึกษานอกระบบจะเน้นการฝึกทักษะ ให้กับประชาชน

5.7 ระบบการศึกษาไทย

ระบบการศึกษาไทยปัจจุบันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 มีการจัดระบบการศึกษาขั้นประถมศึกษา 6 ปี (6 ระดับชั้น) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี (3 ระดับชั้น) และการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี (3 ระดับชั้น) หรือระบบ 6-3-3

นอกจากนั้นระบบการศึกษาไทยยังจัดเป็นระบบการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาดตามอัธยาศัย ในการจัดระบบการศึกษาตาม

แนวพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะไม่พิจารณาแบ่งแยกการศึกษาในระบบโรงเรียนนอกระบบโรงเรียน แต่จะถือว่าการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นเพียงวิธีการเรียนการสอน หรือรูปแบบของการเรียนการสอนที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า "Modes of learning" ฉะนั้น แนวทางใหม่คือสถานศึกษาสามารถจัดได้ทั้ง 3 รูปแบบ และให้มีระบบเทียบโอน การเรียนรู้ทั้ง 3 รูปแบบ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาฯ มาตรา 15 กล่าวว่า การจัดการศึกษามีสาม รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย คือ

1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จ การศึกษาที่แน่นอน

2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็น เงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้อง กับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเองตาม ความสนใจศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่า จะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตาม อัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงานการสอน และจะส่งเสริมให้สถานศึกษาจัด ได้ทั้ง 3 รูปแบบ

การศึกษาในระบบมีสองระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ อุดมศึกษา

1) การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปี ก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็นสาม ระดับ

1.1) การศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มี อายุ 3-6 ปี

1.2) การศึกษาระดับประถมศึกษา โดยปกติใช้เวลาเรียน 6 ปี

1.3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ ดังนี้

- การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยปกติใช้เวลาเรียน 3 ปี
- การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยปกติใช้เวลาเรียน 3 ปี

แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

(2) ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป

2) การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา การใช้คำว่า "อุดมศึกษา" แทนคำว่า "การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย" ก็เพื่อให้ครอบคลุมการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา ที่เรียนภายหลังที่จบการศึกษาระดับพื้นฐานแล้ว

ทั้งนี้การศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษภาคบังคับนั้นต่างจากการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่บังคับให้ประชาชนต้องเข้าเรียนแต่เป็นสิทธิของคนไทย ส่วนการศึกษภาคบังคับเป็นการบังคับให้เข้าเรียนถือเป็นหน้าที่ของพลเมืองตามมาตรา 69 ของรัฐธรรมนูญ

5.8 ระบบการศึกษาของสิงคโปร์

ระบบการศึกษาของสิงคโปร์แบ่งออกเป็นระดับประถม 6 ปี ระดับมัธยมศึกษา 4 ปี ซึ่งรวมแล้วเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 10 ปี แต่ผู้ที่เข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยจะต้องศึกษาขั้นเตรียมมหาวิทยาลัยอีก 2 ปี

การศึกษภาคบังคับของสิงคโปร์จะต้องเรียนรู้ 2 ภาษาควบคู่กันไป ได้แก่ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก และเลือกเรียนภาษาแม่ (Mother Tongue) อีก 1 ภาษา คือ จีน (แมนดาริน) มาเลย์ หรือทมิฬ (ฮินดี)

รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการศึกษามาก โดยถือว่าประชาชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญ และมีค่าที่สุดของประเทศ ในการนี้ รัฐบาลได้ให้การอุดหนุนด้านการศึกษาจนเสมือนกับเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า โรงเรียนในระดับประถม และมัธยมล้วนเป็นโรงเรียนของ

รัฐบาลหรือกึ่งรัฐบาล สถานศึกษาของเอกชนในสิงคโปร์ มีเฉพาะในระดับอนุบาล และโรงเรียนนานาชาติเท่านั้น มหาวิทยาลัยในสิงคโปร์มี 3 แห่ง คือ

- 1) National University of Singapore (NUS)
- 2) Nanyang Technological University
- 3) Singapore Management University (SMU)

โดยมหาวิทยาลัย NUS จะให้การศึกษารอบคลุมเกือบทุกสาขาวิชา ทั้ง แพทยศาสตร์ ทันตแพทย์ กฎหมาย ศิลปะศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม และการบริหารธุรกิจ ส่วนมหาวิทยาลัย Nanyang จะเน้นการศึกษาด้านวิศวกรรมศาสตร์สาขาต่างๆ รวมทั้งวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาธุรกิจ และการบัญชี สำหรับมหาวิทยาลัย SMU จะเน้นเรื่องธุรกิจการจัดการ

วิทยาลัยเทคนิค (Polytechnic) ของสิงคโปร์มี 4 แห่ง ได้แก่ Singapore Polytechnic, Ngee Ann Polytechnic, Temasek Polytechnic และ Nanyang Polytechnic ส่วนวิทยาลัยผลิตครูของสิงคโปร์มีอยู่เพียงแห่งเดียว คือ National Institute of Education นอกจากนี้ ยังมี Institute of Technical Education : ITE เป็นสถาบันที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องการทักษะทางช่าง และช่างฝีมือ

ผู้ปกครองนักเรียนของสิงคโปร์จะส่งบุตรหลานเข้ารับการเตรียมความพร้อมในโรงเรียนเมื่อเด็กมีอายุ ได้ 2 ขวบครึ่ง เมื่อเด็กอายุได้ 6 ขวบก็จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1

ระดับประถมศึกษาของสิงคโปร์แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ป.1-ป.4 เรียกว่า Foundation Stage และ ป.5-ป.6 เรียกว่า Orientation Stage ชั้นประถมต้นจะเรียน 3 วิชาหลัก คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาแม่ และคณิตศาสตร์ นอกจากนั้น จะมีวิชาดนตรี ศิลปะหัตถกรรม หน้าที่พลเมือง สุขศึกษา สังคม และพลศึกษา แต่ในช่วงประถมปลาย หรือ Orientation Stage นั้น นักเรียนจะถูกแยกออกเป็น 3 กลุ่มทางภาษา คือ EM 1, EM 2, และ EM 3. การแยกนักเรียนเข้ากลุ่มทางภาษานั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถทางภาษาของแต่ละคน เมื่อจบ ป.6 แล้วจะมีการสอบที่เรียกว่า Primary School Leaving Examination (PSLE) เพื่อที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาต่อไป ผลการเข้าสอบมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

การศึกษาในระดับมัศึกษานั้น จะมี 3 หลักสูตรให้เลือกตามความสามารถ และความสนใจ โดยใช้เวลา 4-5 ปี หลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

- หลักสูตรพิเศษ (Special Course)
- หลักสูตรเร่งรัด (Express Course)
- หลักสูตรปกติ (Normal Course)

เมื่อจบหลักสูตรจะมีการสอบ โดยหลักสูตรพิเศษ และหลักสูตรเร่งรัดจะต้องผ่านประกาศนียบัตร GCB (General Certificate of Education) ในระดับ “O” Level ส่วนหลักสูตรปกติจะต้องผ่าน GCB “N” Level แต่ถ้าต้องศึกษาต่อในระดับเตรียมอุดมศึกษา ก็ต้องสอบให้ผ่าน GCB “O” Level เช่นเดียวกัน

เมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้ว ผู้ที่สนใจเรียนสายวิชาชีพเทคนิค หรือ อาชีวศึกษา ก็สามารถแยกไปเรียนตามสถาบันต่างๆ ได้ ส่วนผู้ที่เรียนต่อในมหาวิทยาลัยก็จะเข้าศึกษาต่อใน Junior College อีก 2 ปี เมื่อจบแล้วจะต้องสอบ GCE “A” Level เพื่อนำผลคะแนนไปตัดสินใจการเข้าเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย ผู้ที่เข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ก็อาจศึกษาในสายอาชีพ หรือหางานทำต่อไป

ปีการศึกษาของสิงคโปร์จะแบ่งออกเป็น 4 ภาคเรียน ภาคเรียนละ 10 สัปดาห์ เริ่มเปิดการศึกษาตั้งแต่วันที่ 2 มกราคมของทุกปี ช่วงระหว่างภาคเรียนที่ 1 กับที่ 2 และที่ 3 กับที่ 4 จะมีการหยุด 1 สัปดาห์ ระหว่างภาคเรียนที่ 2 กับที่ 3 หยุด 4 สัปดาห์ และมีช่วงหยุด 6 สัปดาห์ เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา

5.9 ระบบการศึกษาประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ประเทศบรูไนดารุสซาลามไม่มีการศึกษาภาคบังคับ แต่การศึกษาเป็นสากล และจัดให้ฟรีสำหรับประชาชนทั่วไป การศึกษาแบ่งออกเป็นระดับก่อนประถมศึกษา 1 ปี ระดับประถมศึกษา 6 ปี ระดับมัธยมศึกษา 7-8 ปี ซึ่งแบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2-3 ปี และระดับเตรียมอุดมศึกษา 2 ปี และระดับมหาวิทยาลัย 3-4 ปี

1) ระดับก่อนประถมศึกษา

เด็กทุกคนต้องเข้าศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา 1 ปี เมื่ออายุ 5 ปี หลังจากนั้นจึงเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา

2) ระดับประถมศึกษา

การศึกษาระดับประถมศึกษาแบ่งออกเป็นสองระดับคือ ระดับประถมต้น 3 ปี และประถมปลาย 2-3 ปี หลังจากจบการศึกษาระดับประถมศึกษา 6 ปี นักเรียนจะต้องเข้ารับการทดสอบข้อสอบกลาง (PCE : Primary Certificate of Examination) ซึ่งการศึกษาในระดับนี้มีจุดประสงค์เพื่อปูพื้นฐานด้านการเขียน การอ่าน และการคำนวณให้แก่ นักเรียน เพื่อจะได้นำความรู้เหล่านี้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง

3) ระดับมัธยมศึกษา

การศึกษาระดับมัศึกษารวมใช้เวลา 7-8 ปี (มัธยมศึกษา 1-5 และเตรียมอุดมศึกษา 2 ปี)

(1) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีระยะเวลา 3 ปี หลังมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว นักเรียนจะต้องทดสอบ BJCE (Brunei Junior Certificate of Education) จึงสามารถเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเลือกเรียนวิชาด้านช่าง และเทคนิคพื้นฐานที่สถาบันการศึกษาทางเทคนิคและอาชีวศึกษา

(2) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

มีระยะเวลา 2-3 ปี นักเรียนจะเลือกเรียนสายศิลป์ สายวิทย์ หรือสายอาชีพ ตามแต่ผลการสอบ BJCE หลังจากเรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว (ระดับ 5) เด็กต้องสอบข้อสอบ Brunei-Cambridge General Certificate of Education : BCGCE “O” level หรือสำเร็จการศึกษาระดับ 6 เด็กต้องสอบข้อสอบ Brunei-Cambridge General Certificate of Education : BCGCE “A” level แล้วจึงจะมีสิทธิ์เรียนต่อระดับเตรียมอุดมศึกษา

(3) ระดับเตรียมอุดมศึกษา มีระยะเวลา 2 ปี

4) ระดับปริญญาตรี

การศึกษาระดับปริญญาตรีจะจัดให้กับเด็กที่มีผลการศึกษาดี มีศักยภาพในการศึกษาต่อได้ หรือศึกษาในสาขาที่เป็นความต้องการของประเทศ ซึ่งมีทั้งมหาวิทยาลัย สถาบันอาชีววะ และเทคนิคต่างๆ วิทยาลัยต่างๆ

โรงเรียนเอกชน (Non-Government Schools)

โรงเรียนเอกชนมีบทบาทในการช่วยแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐบาล โดยโรงเรียนเอกชนที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงศึกษาธิการมี 5 ประเภท ได้แก่ โรงเรียนภาคบังคับตามปกติ (ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษา) โรงเรียนกวดวิชา โรงเรียนสอนคอมพิวเตอร์ โรงเรียนสอนดนตรี โรงเรียนสอนตัดเสื้อ

การศึกษา และการฝึกหัดด้านอาชีววะและเทคนิค

กรมการศึกษาด้านเทคนิค (Department of Technical Education – DTE) เป็นผู้รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษา และการฝึกหัดด้านอาชีววะและเทคนิค (Technical and Vocational Education and Training) และโปรแกรมเกี่ยวกับการศึกษาต่อ (Continuing Education-CE)

ระบบการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2528 กำหนดให้ใช้ภาษาอังกฤษ และภาษามลายูในการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงประถมศึกษาปีที่ 3 ครูจะสอนทุกวิชาด้วยภาษามลายู ยกเว้นวิชาภาษาอังกฤษซึ่งใช้ภาษาอังกฤษในการสอน สำหรับระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป โรงเรียนจะใช้ทั้งภาษามลายู และภาษาอังกฤษในการสอน โดยภาษามลายูใช้สำหรับสอนวิชา

เกี่ยวกับมาเลย์ ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม พลศึกษา ศิลปะและการช่าง และวิชาหน้าที่พลเมือง ส่วนภาษาอังกฤษใช้ในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

ปรัชญาทางการศึกษา

ปรัชญาทางการศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาประจำชาติของราชวงศ์อิสลาม ซึ่งผนวกองค์ประกอบสำคัญสองประการเข้าด้วยกัน ได้แก่ Naqli (ซึ่งยึดหลักคำสอนอันศักดิ์สิทธิ์แห่งคัมภีร์อัลกุรอาน และฮาดิซ) และ Aqil (ซึ่งยึดหลักเหตุและผล)

วิสัยทัศน์ทางการศึกษา

เพื่อให้คนบรูไนให้มีชีวิตที่สมบูรณ์ และมีความสุข

พันธกิจ

กระทรวงศึกษาธิการปรารถนาที่จะให้การศึกษแก่ประชาชนชาวบรูไน โดยการดำเนินการ และการปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีคุณภาพ เอกลักษณ์ และมีความสุข เพื่อสร้างคนที่สมบูรณ์ และมีคุณค่าทั้งต่อศาสนา ประเทศชาติ และเผ่าพันธุ์

นโยบายการศึกษา

- จัดระบบการศึกษาของชาติ โดยเน้นความสำคัญของภาษามาเลย์ในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติที่เป็นทางการ และใช้ภาษาอื่นๆ ในการสอน เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาอาหรับ

- จัดให้มีการศึกษา 12 ปี แก่นักเรียนทุกคน

- จัดหลักสูตรแบบบูรณาการซึ่งเหมาะสม และสอดคล้องกับข้อสอบของแต่ละระดับการศึกษา

- จัดให้มีการสอนอิสลามศึกษาไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน

- จัดให้มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทางการสื่อสาร เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ และมีทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

- จัดกิจกรรมหลักสูตรแกน (เน้นวิชาบังคับ) ที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาแห่งชาติไว้ในโปรแกรมการพัฒนาดตนเอง

- เปิดโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้แก่ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และมีประสบการณ์ และมีความต้องการที่จะเรียนต่อในระดับดังกล่าว

- จัดเตรียมอุปกรณ์ และโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของชาติ

- พัฒนาขีดความสามารถด้านสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม และร่างกาย
ของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับพัฒนาสังคม

5.10 ระบบการศึกษาของเวียดนาม

ปัจจุบันเวียดนามแบ่งลักษณะของการจัดการศึกษาไว้ 5 ลักษณะ คือ

- 1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา (Pre-School Education)
ประกอบด้วยการเล่นของเด็ก สำหรับเด็กอายุ 6 เดือนถึง 3 ปี และอนุบาล
สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี
- 2) การศึกษาสามัญ (5-4-3)
 - 2.1) ระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ 5 ปี ชั้น 1-5
 - 2.2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือชั้น 6-9
 - 2.3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือชั้น 10-12
- 3) การศึกษาด้านเทคนิคและอาชีพ มีเทียบเคียงทั้งระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นและตอนปลาย
- 4) การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็นระดับอนุปริญญา (Associate degree)
และระดับปริญญา
- 5) การศึกษาต่อเนื่อง เป็นการศึกษาสำหรับประชาชนที่พลาดโอกาส
การศึกษาในระบบสายสามัญและสายอาชีพ

การศึกษาสามัญ 12 ปี (General Education) ของเวียดนามนั้นเวียดนามมี
วัตถุประสงค์ที่จะให้ประชาชนได้มีวิญญูณในความเป็นสังคมนิยม มีเอกลักษณ์ประจำชาติ และมี
ความสามารถในด้านอาชีพ

ในอดีตการศึกษาสามัญของเวียดนามมีเพียง 10 ปีเท่านั้น และไม่มีอนุบาล
ศึกษามาก่อนจนถึงปีการศึกษา 2532-2533 จึงมีการศึกษาถึงชั้นปีที่ 9 ทั้งประเทศ ซึ่งได้เรียก
การศึกษาสามัญ 9 ปี ดังกล่าวนี้อการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education) และเมื่อได้ขยายไปถึงปีที่
12 แล้วจึงได้เรียกการศึกษาสามัญ 3 ปีสุดท้ายว่า มัธยมชั้นสูง (Upper Secondary School) ปี 2535-
2536 ระบบการศึกษาสามัญในเวียดนามจึงกลายเป็นระบบ 12 ชั้นเรียนทั้งประเทศ โดยเด็กที่เข้า
เรียนในชั้นปีที่ 1 จะมีอายุย่างเข้าปีที่ 6

เมื่อเวียดนามได้ใช้ระบบการศึกษาเป็น 12 ปีแล้ว จำนวนนักเรียนในทุก
ระดับชั้นยังมีน้อย ดังนั้นปี 2534 สภาแห่งชาติของเวียดนามจึงได้ออกกฎหมายการกระจาย
การศึกษาระดับประถมศึกษา (Law of Universal Primary Education) ซึ่งถือเป็นกฎหมายฉบับแรก
ว่าด้วยการศึกษาของเวียดนาม

6. คุณลักษณะเด็กไทยในประชาคม ASEAN

คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียนกำหนดเป็นลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความรู้

1.1) มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และ

วัฒนธรรม

1.2) มีความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน

2) ด้านทักษะ/กระบวนการ

2.1) ทักษะพื้นฐาน

2.1.1) สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศในอาเซียนอีกอย่างน้อย 1 ภาษา)

2.1.2) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์

2.1.3) มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

2.1.4) มีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

2.2) ทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตน

2.2.1) เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2.2.2) มีภาวะผู้นำ

2.2.3) เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

2.3) ทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาคน

2.3.1) เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

2.3.2) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.3.3) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิธีคิดอย่าง

ถูกต้อง

2.3.4) มีความสามารถในการจัดการ/ควบคุมตนเอง

3) ด้านเจตคติ

3.1) มีความภูมิใจความเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน

3.2) ร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน

3.3) มีความตระหนักในความเป็นอาเซียน

3.4) มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี/ สันติธรรม

3.5) ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา

3.6) ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

1. จุดเน้น 10 ประการ ของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

- 1.1 ผลสัมฤทธิ์ในวิชาหลักเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ 3 (Student achievement)
- 1.2 เตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ (EQ : Emotion Quotient)
- 1.3 นักเรียน ป.3 ทุกคนอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น นักเรียน ป.6 ทุกคนอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่อง และมีทักษะ การคิดขั้นพื้นฐาน (Literacy & Numeracy)
- 1.4 นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในความเป็นไทย จิตสาธารณะ อยู่อย่างพอเพียง (Sufficiency & Public Mind)
- 1.5 เพิ่มศักยภาพนักเรียนด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปศาสตร์ (Excel to excellence)
- 1.6 สร้างทางเลือกในการเรียนรู้ที่เน้นให้ประชากรวัยเรียนทุกคนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ลดอัตราการออกกลางคัน ศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ (Alternative Access)
- 1.7 นักเรียน ครู และสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพสอดคล้องอัตลักษณ์ (Southern-Border Provinces)
- 1.8 นักเรียน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและสังคมพหุวัฒนธรรม (ASEAN Community)
- 1.9 สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง และได้รับการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก ตลอดจนการพัฒนาสถานศึกษาในพื้นที่ชนบท โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล (Quality Schools)
- 1.10 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาผ่านการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (Effective Service Areas)

2. แนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนระดับมัธยมศึกษาผนวกเข้าไปในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เป็นการนำแนวคิดหรือหลักการในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่เอื้อต่อการเป็นพลเมืองอาเซียน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ

เจตคติและค่านิยม มาผนวกเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ทั้งนี้ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ปัจจุบันของประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ

1) การศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนและวิเคราะห์หลักสูตร

การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนสามารถจัดได้หลากหลายลักษณะที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น แต่ก่อนที่ผู้สอนหรือสถานศึกษาจะพิจารณาเลือกการเรียนรู้ในลักษณะใด จำเป็นที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอาเซียนจากเอกสารสำคัญของอาเซียน รวมทั้งการวิเคราะห์สาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

1.1) วิเคราะห์ประเด็นสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับอาเซียน ที่ปรากฏในเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นว่า กฎบัตรอาเซียน แผนการจัดตั้งประชาคมอาเซียน สาระสำคัญการประชุมสุดยอดอาเซียนฯ เพื่อนำไปวิเคราะห์ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2) วิเคราะห์มาตรฐาน/สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบกับการวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษา

เพื่อกำหนดรูปแบบและกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรดังกล่าว และเพื่อให้การพิจารณาวางแผนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาและครูผู้สอนสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดำเนินการ โดยโรงเรียนนำหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้จัดทำไว้แล้วมาวิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับอาเซียน

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในหลักสูตรสถานศึกษา

การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการออกแบบหลักสูตรที่ยึดมาตรฐานการเรียนรู้และองค์ประกอบอื่นๆ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ และมีการปรับให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็มีการสอดแทรกแนวคิดสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนในด้านการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเข้าไปด้วย

3. การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนระดับมัธยมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค (Education Hub) โดยมอบหมายให้สำนัก

วิชาการและมาตรฐานการศึกษาดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN เพื่อเตรียมเยาวชนไทยให้มีความพร้อมในการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน สามารถติดต่อสื่อสารและอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน โดยคัดเลือกโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจากทุกภูมิภาค เข้าร่วมโครงการ เพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมและศักยภาพ ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเป็นศูนย์การเรียนรู้อาเซียน จำนวน 68 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียน 3 รูปแบบ คือ

1) โรงเรียน Sister school จำนวน 30 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนอีก 1 ภาษา พหุวัฒนธรรม

2) โรงเรียน Buffer School จำนวน 24 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เน้นการเรียนการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน 1 ภาษา (ภาษาของประเทศที่มีชายแดนติดที่ตั้งของโรงเรียน เช่น ลาว พม่า กัมพูชา และมาเลเซีย) พหุวัฒนธรรม เทคโนโลยี และพัฒนาให้เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาที่มีความพร้อมและศักยภาพ ในการจัดกิจกรรม สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนัก รวมทั้งจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยเสาหลัก 3 เสา ได้แก่

(1) เสาหลักประชาคมการเมืองและความมั่นคง (ASEAN Political and Security Community)

(2) เสาหลักประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community) และ

(3) เสาหลักประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community)

3) ASEAN Focus School จำนวน 14 โรงเรียน ทั้งนี้มีโรงเรียนที่เป็นเครือข่ายมากกว่า 500 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวขณะนี้กำลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน และจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาโรงเรียนได้จัดกิจกรรมหลากหลาย เช่น การเรียนรู้ผ่านสื่อ อุปกรณ์ รูปภาพ วิดีทัศน์ นิทรรศการ การจัดกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ สื่อ ICT (Information Communication Technology) ซึ่งกิจกรรมที่กล่าวมาเป็นการออกแบบและจัดประสบการณ์ให้โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนและโรงเรียนเครือข่ายได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการจัดการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง และมีกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เน้นการสร้างความรู้ความตระหนักเรื่องประชาคมอาเซียน

ดังนั้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างสูงสุด อันจะเป็นพลังการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนในทุกพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ สพฐ. โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา พิจารณาเห็นว่า การสร้างศักยภาพให้แก่สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนเป็นเรื่องที่สำคัญที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน จึงได้จัดทำเอกสารแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กไทย เพื่อการอยู่ร่วมกับประชาชนของประเทศต่างๆ ในปี 2558

การดำเนินการนำแนวคิดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ในการดำเนินการ จึงเน้นที่การผสมผสานแนวคิดดังกล่าวเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ให้การทำงานทั้งหมดเป็นการทำงานตามปกติ โดยเป็นการประกันผลได้ว่า ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ ขณะเดียวกันก็เป็นการเตรียมการให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติค่านิยมของพลเมืองไทยที่มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถอยู่ในประชาคมอาเซียนได้อย่างดี

สำหรับโรงเรียน Sister School และ Buffer School อาจมีการพัฒนาที่ผู้เรียนใน ส่วนการเตรียมการสู่ประชาคมอาเซียนที่มีความเข้มข้นในเรื่องของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นภาษาของอาเซียน เรื่องของการใช้ภาษาต่างประเทศที่สองที่เป็นภาษาเพื่อนบ้าน รวมไปถึงจนถึงการศึกษาเพื่อความเข้าใจ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีระบบการสื่อสารที่เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ในการติดต่อสื่อสารและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนอื่นๆ ในประเทศอาเซียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ยังได้ประสานความร่วมมือกับศูนย์ SEAMOLEC ดำเนินโครงการโรงเรียนคู่พัฒนาระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยและสาธารณรัฐอินโดนีเซีย เพื่อสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ วัฒนธรรม และค่านิยมระหว่างกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยคัดเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาเข้าร่วมโครงการ จำนวน 23 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและมีค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของอาเซียน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 สอดคล้องกับกรอบความร่วมมือและกระชับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคเอเชียที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

จากจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554 ข้อที่ 8 ที่ว่า นักเรียน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและสังคมพหุวัฒนธรรม (ASEAN Community)

และการเตรียมความพร้อมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ได้ดำเนินโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN เพื่อเตรียมเยาวชนไทยให้มีความพร้อมในการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน สามารถติดต่อสื่อสารและอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนระดับมัธยมศึกษา โดยแบ่งเป็นโรงเรียน 3 รูปแบบ คือ 1) โรงเรียน Sister school จำนวน 30 โรงเรียน 2) โรงเรียน Buffer School จำนวน 24 โรงเรียน 3) ASEAN Focus School จำนวน 14 โรงเรียน จึงส่งผลให้สถานศึกษาพึงมุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สู่การเป็นประชาคมอาเซียนโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 เป็นสำคัญ และเพื่อให้ครอบคลุมตามคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียนซึ่งได้กำหนดเป็นลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านเจตคติ เพื่อให้สามารถอยู่ในประชาคมอาเซียนได้อย่างปกติสุข จึงมุ่งถึงความพร้อมสู่ประชาคม ASEAN ใน 4 ด้านใหญ่ๆ ดังนี้

4. ความพร้อมด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และการกำหนดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

4.1 ความพร้อมด้านการจัดการสถานศึกษา คือ การบริหาร คือกลุ่มของกิจกรรมประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Leading/Directing) หรือการอำนวยการ และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร (6 M's) เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ การบริหารหลักสูตรนั้น จะเป็นระบบของหลักสูตร (Curriculum system) ซึ่งจะต้องบริหารอย่างเป็นระบบรวมไปถึง กระบวนการเรียนการสอนด้วย ซึ่งระบบการบริหารหลักสูตรนั้นจะต้องมีองค์ประกอบ 3 ส่วนด้วยกันคือ

- การวางแผนหลักสูตร (Curriculum planning)
- การนำหลักสูตร ไปใช้ (Curriculum implementation)
- การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum evaluation)

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติคุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ด้านการพัฒนาบุคลากร คือ กระบวนการที่มุ่งจะเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ความรู้ความสามารถ ทักษะและทัศนคติของบุคลากรให้เป็นไปทางที่ดีขึ้นเพื่อให้บุคลากรที่ได้รับการพัฒนาแล้วนั้นปฏิบัติงานได้ผลตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ คือ กระบวนการเพิ่มพูนและปรับปรุงระบบความรู้ ทักษะ นิสัยหรือการแสดงออกต่างๆ อันมีผลมาจากสิ่งกระตุ้นอินทรีย์โดยผ่านประสบการณ์ การปฏิบัติ หรือการฝึกฝน" ซึ่งให้ได้ผลลัพธ์ที่เป็นมาตรฐาน

4.2 ความพร้อมด้านการจัดทำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 ด้านดังนี้

นโยบายที่ 1 การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน

นโยบายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน (ภาษาถิ่น) เทคโนโลยีสารสนเทศ

นโยบายที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักเรียนและครูอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกัน

นโยบายที่ 4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการยอมรับการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสยุคโลกาภิวัตน์

นโยบายที่ 5 การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

ตัวชี้วัดคุณภาพผู้บริหาร

- 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
- 2) ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สภาพการณ์จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ผู้บริหารมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และทักษะในการใช้ ICT
- 4) ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน (เช่น โรงเรียน องค์กรเอกชน หน่วยงานราชการ ฯลฯ)
- 5) ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน
- 6) ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกับภาคีเครือข่ายในกลุ่มประชาคมอาเซียน

ตัวชี้วัดคุณภาพครู

- 1) ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- 2) ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร
- 3) ครูใช้หนังสือ ตำราเรียน และสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนรู้
- 4) ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการเผยแพร่ผลงาน ทั้งระบบออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ (Offline)
- 5) ครูใช้เทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้
- 6) ครูสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในการจัดการเรียนรู้ทั้งในประเทศ และในกลุ่มประชาคมอาเซียน
- 7) ครูใช้ประสบการณ์การวิจัย สื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

4.3 ความพร้อมด้านจุดเน้นของ Sister

Sister School หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และมีศูนย์อาเซียนศึกษา เน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และภาษาอาเซียนอีก 1 ภาษา (ภาษาประเทศอาเซียน 9 ประเทศ คือ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว พม่า กัมพูชา และมาเลเซีย)

4.4 ความพร้อมด้านจุดเน้นของ Buffer

Buffer School หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และมีศูนย์อาเซียนศึกษา เน้นการเรียนการสอนภาษาอาเซียน 1 ภาษา (ภาษาประเทศที่มีชายแดนติดที่ตั้งของโรงเรียน เช่น ลาว พม่า กัมพูชา และมาเลเซีย) และเทคโนโลยี

4.5 ความพร้อมด้านพัฒนาการเรียนการสอนแบบ English for Integrated Studies (EIS)

ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาแบบบูรณาการ (English for Integrated Studies: EIS) เป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยที่เป็นรูปแบบที่พยายามปรับปรุงประสิทธิภาพของการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนที่มีผลการเรียนรู้ตกต่ำมาโดยตลอดระยะเวลากว่า 20 ปี ถึงแม้ว่ารัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายและแนวทางการแก้ปัญหาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาแบบสองภาษามีชื่อเรียกสั้นๆ ว่าโครงการ EP (English Program) และ MEP (Mini – English Program)

พัฒนาการเรียนการสอนแบบ English for Integrated Studies (EIS) จะมีการบูรณาการการสอนภาษาอังกฤษในวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้จัดตั้งงบประมาณเพื่อให้ครูที่จะสอนวิชาเหล่านี้ ได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารระหว่างกัน นักเรียนก็สามารถเชื่อมโยงและพูดคุยกับเพื่อนต่างชาติในประชาคมอาเซียนได้

4.6 ความพร้อมด้านพัฒนาห้องเรียนแห่งอนาคต (The Global Class)

ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เช่น การเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ การสอนภาษาอังกฤษของคิวเตอร์ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ โดยครูจะเป็นผู้ควบคุมการสอนและทดสอบความเข้าใจของนักเรียน หากต้องการจะให้สอนซ้ำในช่วงใด ก็สามารถทำได้ทันที ซึ่งจะเริ่มดำเนินการในโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล โรงเรียนดีประจำอำเภอและลงไปสู่โรงเรียนดีประจำตำบล

4.7 ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology (ICT))

คือ การผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับระบบสื่อสาร โทรคมนาคมที่ครอบคลุมระบบสื่อสารได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ โทรสาร โทรศัพท์ เครื่องมือการสื่อสารอื่นๆ กับระบบคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ฐานข้อมูลและบริการสารสนเทศ ตลอดจนระบบเครือข่ายโทรคมนาคมจำนวนมากที่เชื่อมโยงติดต่อกันและใช้ร่วมกันได้ซึ่งเทคโนโลยีที่ใช้จัดการสารสนเทศ การสื่อสารเป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การรวบรวมการจัดเก็บข้อมูล การประมวลผล การพิมพ์ การสร้างงาน การสื่อสารข้อมูล ฯลฯ และรวมไปถึงการให้บริการ การใช้ และการดูแลข้อมูล

- 1) Information สารสนเทศ, สารนิเทศ, ในบางครั้งหมายถึงข้อมูล
- 2) Communication การสื่อสาร
- 3) Technology เทคโนโลยี

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ ICT ประกอบด้วย

- 1) การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การค้นคว้าด้วยการใช้ Search Engine
- 2) การนำข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมาใช้งาน
- 3) การสร้างแหล่งข้อมูลด้วยตนเอง

5. ความพร้อมด้านภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน

5.1 ภาษาอังกฤษ คือ ภาษาตระกูลเจอร์แมนิกตะวันตก มีต้นตระกูลมาจากอังกฤษ เป็นภาษาที่มีคนพูดเป็นภาษาแรกมากที่สุดเป็นอันดับ 3 (พ.ศ. 2545: 402 ล้านคน) ภาษาอังกฤษถือ

เป็นภาษากลาง (lingua franca) ในการติดต่อสื่อสาร เนื่องจากอิทธิพลทางทหาร เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ การเมือง และวัฒนธรรมของสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา

5.2 ความพร้อมด้านการอบรมภาษาอังกฤษให้กับบุคลากร

คือ การจัดการพัฒนาให้บุคลากรมีทักษะและความสามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ และใช้ ICT ได้ ซึ่งในยุคปัจจุบันระบบการศึกษาต้องรองรับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและครูจะต้องเท่าทันต่อเทคโนโลยี

5.3 ความพร้อมด้านภาษากลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน 10 ประเทศ คำทักทายกัน

คำกล่าวทักทาย (ภาษาอาเซียน)	
บรูไน	ซาลามัต คาง
อินโดนีเซีย	ซาลามัต เซียง
มาเลเซีย	ซาลามัต คาง
ฟิลิปปินส์	กมุสตา
สิงคโปร์	หนีห่าว
ไทย	สวัสดี
กัมพูชา	ซัวสเด
ลาว	สະบายดี
พม่า	มิงกาลาบา
เวียดนาม	ชินจ่าว

6. ความพร้อมด้านสังคมและวัฒนธรรม

6.1 ความพร้อมด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา (Multicultural Education)

6.1.1 ความหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา

พหุวัฒนธรรมศึกษา หรือการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ได้เริ่มมีการศึกษาขึ้นเป็น ครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากในอเมริกามีการอพยพย้ายถิ่นของผู้คนเข้าไปอยู่เป็น จำนวนมากจากหลากหลายเชื้อชาติศาสนา ต่างวัฒนธรรม ทำให้เป็นประเทศที่มีความตื่นตัวด้านพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ก้าวหน้าประเทศหนึ่ง แต่ก่อนที่สหรัฐอเมริกามีความตื่นตัวด้านพหุวัฒนธรรม ศึกษาดังเช่นทุกวันนี้ ก็ได้ผ่านขั้นตอนการปรับความคิดหลายช่วง ซึ่งนักการศึกษาต่างก็ได้ให้ ความหมายของ Multicultural Education ไว้ดังนี้

Banks, J. (1993) ได้ให้ความหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมไว้ว่าเป็นการศึกษาที่มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันในหมู่ผู้เรียนที่มาจากเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ฐานะทางสังคม และวัฒนธรรมที่ต่างกัน จุดมุ่งหมายหลักอีกประการหนึ่งของการศึกษา แบบพหุวัฒนธรรมที่ Banks กล่าวถึงก็คือ เพื่อช่วยให้นักเรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะรวมถึง ทักษะคิดที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่เป็นประชาธิปไตยและมีความหลากหลาย

Gollnick, Donna M. (2009, หน้า 4) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรมศึกษา คือ ยุทธศาสตร์ในการศึกษาวัฒนธรรมของผู้เรียน ที่นำมาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนในชั้นเรียนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พหุวัฒนธรรมศึกษาสามารถสนับสนุนและขยายแนวคิดของ วัฒนธรรม ความเสมอภาค ความยุติธรรมในสังคมและความเสมอภาคทางสังคมเข้าไปในโรงเรียน เช่น การตั้งกฎเกณฑ์ หรือการใช้กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจของการพัฒนาและการ ฝึกฝนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา

สุทธรา โยธจันทร์ (2541, หน้า 13) ได้สรุปความหมายของการศึกษาพหุวัฒนธรรมไว้ว่า การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมนั้น หมายถึง การจัดการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของวัฒนธรรม ในสังคมซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างของหลักสูตรในโรงเรียนให้ยอมรับและเคารพในความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักเรียนที่เป็นผลมาจากวัฒนธรรมในสังคมนั้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนในด้านต่างๆ ตลอดจน คำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างสร้างสรรค์และเป็นสุข

จรรยา จัวนาน (อ้างถึงใน สุทธรา โยธจันทร์, 2541, หน้า 12) ได้กล่าวสรุปความหมาย ของพหุวัฒนธรรมศึกษาไว้ดังนี้ การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเป็นมโนคติหรือแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลายโดยการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกลมกลืนกับ สิ่งแวดล้อม และความต้องการของนักเรียน ด้วยการบูรณาการเพื่อให้ นักเรียนทุกคน ได้รับความ เสมอภาคในการเรียน สำหรับความแตกต่างที่ทำให้เกิดความหลากหลายจะรวมถึง ความแตกต่างด้านสีผิว เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ชั้นของสังคม และเศรษฐกิจ เพศ เด็กพิเศษ อายุและ วัฒนธรรมถิ่นต่างๆ

จากความหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นอาจสรุปได้ว่า พหุวัฒนธรรมศึกษา คือ การจัดการศึกษาที่มุ่งให้เกิดความเท่าเทียมกันในด้านโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน โดยการจัดการศึกษาจะต้องมีความสอดคล้องกับ

สภาพแวดล้อมและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม สร้างผู้เรียนที่เห็นคุณค่าใน วัฒนธรรมของตนเอง และยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ในสังคมที่มี ความแตกต่างได้อย่างมีความสุข

6.1.2 ความสำคัญและแนวทางในการจัดการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม

สังคมใดที่ขาดความหลากหลายทางวัฒนธรรม อาจจะไม่สามารถที่จะ เผชิญความเปลี่ยนแปลงได้ แล้วจะต้องล่มสลายไปในที่สุด หรือไม่ก็ต้องไปเลือกวัฒนธรรม ซึ่ง ไม่เหมาะกับ สังคมตนเองมาใช้ แต่อย่างไรก็ตามความหลากหลายทางวัฒนธรรมไม่ได้หมายถึง การมีเสรีภาพ เต็มที่ที่จะประพฤติปฏิบัติตามใจตนเอง จนส่งผลให้เกิดปัญหาการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น อย่างขาดความสมดุล แต่หมายถึงการยอมรับและอยู่ร่วมกันบนพื้นที่แห่งความหลากหลายทาง ความคิดและการดำรงชีวิต (livelihood) ซึ่งก็ไม่ได้หมายถึงการทำให้ “อนุวัฒนธรรม” เป็นเพียงตัว ประกอบใน วัฒนธรรมกระแสหลักเท่านั้น ดังนั้นการสร้างความเข้าใจข้ามวัฒนธรรมเป็นการสร้าง ฐานรากที่สำคัญของมิตรภาพและความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างชาติ ในโลกที่มีการติดต่อสัมพันธ์ ด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว จะต้องเสริมความเข้าใจระหว่างกันด้านความคิด วิถีชีวิต และค่านิยมที่ยัง หลากหลาย มากในโลกรปัจจุบัน (เย็นจิตร ถิ่นขาม, 2550)

ซึ่งหลักการพื้นฐานของการยอมรับและเคารพในความแตกต่างกันของ ปัจเจกชนและของกลุ่มชน หมายความว่านโยบายการศึกษาจะต้องมีความหลากหลายอย่าง พอเหมาะพอควร และจะต้องไม่เป็นสาเหตุของการแบ่งแยกทางสังคม (วไล ฌ ป้อมเพชร, 2545, หน้า 34-40) โรงเรียนทุกโรงเรียนจำเป็นต้องมีการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมอย่างหลีกเลี่ยง ไม่ได้ เพราะแม้ว่านักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไม่ได้เรียนรู้เรื่องความหลากหลาย วัฒนธรรมจากกิจกรรมของโรงเรียนก็เรียนรู้สิ่งเหล่านี้จากภายนอกในสังคม ซึ่งทุกๆ คนจะได้ ประสบกับความหลากหลายของ มนุษย์ตลอดชีวิต (เกสรี สุวรรณ เรื่องศรี, 2542, หน้า 43)

Gollnick, Donna M. (2009, หน้า 18) ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของ วัฒนธรรม (Cultural Identity) ว่าหมายถึง ฐานของสมาชิกในกลุ่มที่มีความหลากหลาย มีปฏิกริยา ต่อกันและมีอิทธิพลต่อกันอื่นๆ ลักษณะเฉพาะภายในกลุ่มเป็นการสะท้อนด้วยปฏิกริยากับบทบาท สำคัญของกลุ่มและพลังเครือข่ายระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม องค์ประกอบที่ทำให้เกิดลักษณะ เฉพาะของ วัฒนธรรมย่อยในสังคมมี 9 ประการดังนี้

- (1) ชาติพันธุ์ และเชื้อชาติ (Ethnicity and Race)
- (2) ชนชั้นและฐานะทางสังคม (Class and Socioeconomic Status)
- (3) เพศ (Gender and Sexual Orientation)
- (4) กลุ่มพิเศษ เช่น พิการหรือมีระดับปัญญาเป็นเลิศ (Exceptionality)

- (5) ภาษา (Language)
- (6) ศาสนา (Religion)
- (7) ภูมิประเทศที่อยู่อาศัย (Geography)
- (8) อายุ (Age)
- (9) ประวัติศาสตร์ (History)

จากความสำคัญของการศึกษาพหุวัฒนธรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่าการยอมรับและเข้าใจกันในสังคมนั้นเป็นสิ่งจำเป็น การทำให้ผู้คนเกิดการยอมรับและเข้าใจในความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมนั้นจึงต้องเกิดขึ้น ซึ่งวัยเด็กเป็นวัยที่มีอคติและความยึดมั่นถือมั่นน้อยกว่าผู้ใหญ่จึงเป็นวัยที่เราควรให้ความสำคัญในการปลูกฝังให้เกิดแนวคิดการยอมรับความหลากหลายทาง วัฒนธรรมโดยสอดแทรกเข้าไปในการให้การศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจนำองค์ประกอบทั้ง 8 ประการ มาเป็นตัวแปรในงานวิจัยครั้งนี้ เนื่องจาก หากเด็กทราบและยอมรับในความแตกต่างกันขององค์ประกอบทั้ง 8 ประการที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของผู้คนในวัฒนธรรมหรือภูมิภาคต่างๆ ดังกล่าวก็จะทำให้ ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะยอมรับความเป็นพหุวัฒนธรรมได้มากขึ้นในอนาคต

โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ที่ผ่านการประเมินการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. สถานศึกษาบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กระบวนการสร้างความรู้ (Knowledge) คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านเศรษฐกิจ

- 1) รู้จักควบคุมใช้จ่ายของตนเอง ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ใช้จ่ายพอประมาณ ใช้จ่ายอย่างประหยัด ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น ฯลฯ
- 2) รู้จักออมเงิน เรียนรู้ระบบการฝากเงิน เรียนรู้ระบบออมเงิน เรียนรู้ระบบสหกรณ์
- 3) รู้จักสร้างรายได้หรืออาชีพ สร้างรายได้หรืออาชีพสอดคล้องกับความต้องการ สอดคล้องกับสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรท้องถิ่น ฯลฯ

ด้านสังคม

รู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน ปลูกจิตสำนึกสาธารณะ ปลูกฝังความสามัคคี ความเสียสละ เผยแพร่องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ฯลฯ

ด้านสิ่งแวดล้อม

สร้างสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ ปลูกจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม ฟื้นฟูแหล่งเสื่อมโทรมในท้องถิ่น ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น ฯลฯ

ด้านวัฒนธรรม

สืบสานวัฒนธรรมไทย สร้างจิตสำนึกรักภาษาไทย รักบ้านเกิด ฟื้นฟูและอนุรักษ์อาหารท้องถิ่น คนตรีไทยและเพลงไทย โบราณสถานและโบราณวัตถุ

ด้านศาสนา

ส่งเสริมศาสนา ปลูกฝังจิตสำนึกความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ฯลฯ

2. แนวการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ

2.1 ภาษาไทย สามารถนำแนวปรัชญามาฝึกเขียนเรียงความ ถัดลายมือพระราชดำรัสเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 คณิตศาสตร์ ฝึกการค้าขาย ฝึกการทำบัญชีรายรับรายจ่ายต่างๆ บัญชีต้นทุน กำไร การออมเงิน

2.3 วิทยาศาสตร์ สามารถจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความพอเพียงในการใช้ทรัพยากร การสร้างสมดุลของธรรมชาติ

2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การช่วยเหลือชุมชน คุณธรรม 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ การสร้างจิตสำนึกในการรักท้องถิ่น

2.5 การงานอาชีพและเทคโนโลยี การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกการใช้เทคโนโลยีอย่างประหยัด การประดิษฐ์สิ่งของ ของเล่นจากเศษวัสดุ นำไปจำหน่าย

2.6 ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ การสร้างสรรค์งานศิลปะจากเศษวัสดุ

2.7 สุขศึกษาและพลศึกษา การสร้างภูมิคุ้มกัน ในตัวเองด้วยการออกกำลังกาย การเล่นเกมเล่นแบบไทยๆ

2.8 ภาษาต่างประเทศ การเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับความพอเพียง การเขียนเรื่อง การกล่าวสุนทรพจน์ (Public Speech) เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

3. โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 มีทั้งสิ้น 12 โรงเรียน ประกอบด้วย

3.1 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ จังหวัดสมุทรสาคร

3.2 โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์

3.3 โรงเรียนพันท้ายนรสิงห์วิทยา

- 3.4 โรงเรียนป่าเต็งวิทยา
- 3.5 โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา
- 3.6 โรงเรียนท่ายางวิทยา
- 3.7 โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี
- 3.8 โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา
- 3.9 โรงเรียนคงคามราม
- 3.10 โรงเรียนบางสะพานวิทยา
- 3.11 โรงเรียนอ่าวน้อยวิทยานิคม
- 3.12 โรงเรียนกุศลวิทยา

- 1) โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาคร
ข้อมูลผู้บริหารและครู จำนวน 60 คน
เจ้าอาวาสวัดบึงขจรสิงห์ เป็นผู้อนุญาตให้ใช้ที่ดินจำนวน 50 ไร่

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนนักเรียน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาคร
ปีการศึกษา 2556

ชั้น	จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
ม.1	7	104	129	233
ม.2	6	93	107	200
ม.3	6	89	91	180
ม.4	4	49	99	148
ม.5	4	54	107	161
ม.6	3	24	74	98
รวม	30	413	607	1,020

2) โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์

ข้อมูลผู้บริหารและครู จำนวน 36 คน

ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนนักเรียน โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2556

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.1	162	169	331	8
ม.2	193	169	362	8
ม.3	195	183	378	10
รวมมัธยมต้น	550	521	1,071	26
ม.4	55	131	186	4
ม.5	55	122	177	4
ม.6	55	115	170	4
รวมมัธยมปลายและเทียบเท่า	165	368	533	12
รวมทั้งหมด	715	889	1,604	38

3) โรงเรียนพันท้ายนรสิงห์วิทยา

ข้อมูลผู้บริหารและครู จำนวน 32 คน

มีพื้นที่ในเขตรับผิดชอบ จำนวน 44,906.25 ไร่ หรือ ประมาณ 71.85 ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนนักเรียน โรงเรียนพันท้ายนรสิงห์วิทยา ปีการศึกษา 2556

ชั้น	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
มัธยมศึกษาปีที่ 1	3	55	29	84
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3	58	38	96
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3	69	42	111
รวมมัธยมศึกษาตอนต้น	9	182	109	291
มัธยมศึกษาปีที่ 4	2	47	36	83
มัธยมศึกษาปีที่ 5	2	53	21	74
มัธยมศึกษาปีที่ 6	2	48	40	88
รวมมัธยมศึกษาตอนปลาย	6	148	97	245
รวมทั้งหมด	15	330	206	536

4) โรงเรียนป่าเต็งวิทยา

ข้อมูลครู/บุคลากร โรงเรียนป่าเต็งวิทยา จำนวน ชาย 10 คน หญิง 12 คน รวมทั้งหมด 22 คน

ตารางที่ 2.4 แสดงจำนวนนักเรียน โรงเรียนป่าเต็งวิทยา ปีการศึกษา 2556

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.1	53	45	98	3
ม.2	64	72	136	3
ม.3	37	51	88	3
รวมมัธยมต้น	154	168	322	9
ม.4	35	47	82	2
ม.5	38	61	99	2
ม.6	27	21	48	2
รวมมัธยมปลายและเทียบเท่า	100	129	229	6
รวมทั้งหมด	254	297	551	15

5) โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา

ข้อมูลครู/บุคลากร โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา จำนวน ชาย 12 คน หญิง 16 คน รวมทั้งหมด 28 คน มีพื้นที่ 47 ไร่

ตารางที่ 2.5 แสดงจำนวนนักเรียน โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา ปีการศึกษา 2556

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.1	71	67	138	3
ม.2	54	64	118	3
ม.3	44	32	76	3
รวมมัธยมต้น	169	163	332	9
ม.4	41	43	84	2
ม.5	24	26	50	2
ม.6	32	38	70	2
รวมมัธยมปลายและเทียบเท่า	97	107	204	6
รวมทั้งหมด	266	270	536	15

6) โรงเรียนท่ายางวิทยา

ข้อมูลครู/บุคลากร โรงเรียนท่ายางวิทยาจำนวน ชาย 24 คน หญิง 40 คน รวมทั้งหมด 64 คน มีเนื้อที่ 10 ไร่ 2 งาน

ตารางที่ 2.6 แสดงจำนวนนักเรียน โรงเรียนท่ายางวิทยา ปีการศึกษา 2556

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.1	93	60	153	5
ม.2	96	94	190	5
ม.3	117	94	211	5
รวมมัธยมต้น	306	248	554	15
ม.4	26	45	71	3
ม.5	62	70	132	4
ม.6	74	69	143	4
รวมมัธยมปลายและเทียบเท่า	162	184	346	11
รวมทั้งหมด	468	432	900	26

7) โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี

ข้อมูลครู/บุคลากร โรงเรียนจำนวน ชาย 26 คน หญิง 45 คน รวมทั้งหมด 71 คน

ตารางที่ 2.7 แสดงจำนวนนักเรียน โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี ปีการศึกษา 2556

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.1	96	76	172	5
ม.2	76	72	148	5
ม.3	82	85	167	5
รวมมัธยมต้น	254	233	487	15
ม.4	106	100	206	5
ม.5	117	130	247	5
ม.6	81	89	170	5
รวมมัธยมปลายและเทียบเท่า	304	319	623	15
รวมทั้งหมด	559	552	1,111	30

8) โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

ข้อมูลครู/บุคลากร โรงเรียน จำนวน ชาย 8 คน หญิง 9 รวมทั้งหมด 17 คน

ตารางที่ 2.8 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนโตนดหลวงวิทยา ปีการศึกษา 2556

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.1	33	20	53	2
ม.2	33	21	54	2
ม.3	43	30	73	2
รวมมัธยมต้น	109	71	180	6
ม.4	22	11	33	2
ม.5	33	15	48	2
ม.6	24	22	46	2
รวมมัธยมปลายและเทียบเท่า	79	48	127	6
รวมทั้งหมด	188	119	307	12

9) โรงเรียนคงคาราม

ข้อมูลครู/บุคลากร โรงเรียน จำนวน ชาย 27 คน หญิง 33 คน รวมทั้งหมด 60 คน

ตารางที่ 2.9 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนคงคาราม ปีการศึกษา 2556

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.1	281	235	516	10
ม.2	262	268	530	10
ม.3	253	236	489	10
รวมมัธยมต้น	796	739	1,535	30
ม.4	133	237	370	8
ม.5	164	230	394	8
ม.6	140	197	337	7
รวมมัธยมปลายและเทียบเท่า	437	664	1,101	23
รวมทั้งหมด	1,233	1,403	2,636	53

10) โรงเรียนบางสะพานวิทยา

ข้อมูลครู/บุคลากร โรงเรียน จำนวน ชาย 28 คน หญิง 49 คน รวมทั้งหมด 77 คน

ตารางที่ 2.10 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนบางสะพานวิทยา ปีการศึกษา 2556

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.1	175	213	388	9
ม.2	165	210	375	9
ม.3	132	224	356	9
รวมมัธยมต้น	472	647	1,119	27
ม.4	81	164	245	6
ม.5	74	170	244	6
ม.6	90	163	253	6
รวมมัธยมปลายและเทียบเท่า	245	497	742	18
รวมทั้งหมด	717	1,144	1,861	45

11) โรงเรียนอ่าวน้อยวิทยานิคม

ข้อมูลครู/บุคลากร โรงเรียนจำนวน ชาย 11 คน หญิง 15 คน รวมทั้งหมด 16 คน

ตารางที่ 2.11 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนอ่าวน้อยวิทยานิคม ปีการศึกษา 2556

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.1	28	34	62	2
ม.2	39	45	84	2
ม.3	39	26	65	2
รวมมัธยมต้น	106	105	211	6
ม.4	16	13	29	2
ม.5	11	14	25	2
ม.6	21	11	32	2
รวมมัธยมปลายและเทียบเท่า	48	38	86	6
รวมทั้งหมด	154	143	297	12

12) โรงเรียนกุศลวิทยา

ข้อมูลครู/บุคลากร โรงเรียนจำนวน ชาย 4 คน หญิง 5 คน รวมทั้งหมด 9 คน

ตารางที่ 2.12 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนกุศลวิทยา ปีการศึกษา 2556

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.1	21	18	39	1
ม.2	30	14	44	1
ม.3	13	24	37	1
รวมมัธยมต้น	64	56	120	3
ม.4	3	4	7	1
ม.5	6	8	14	1
ม.6	5	5	10	1
รวมมัธยมปลายและเทียบเท่า	14	17	31	3
รวมทั้งหมด	78	73	151	6

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ในส่วนของการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษา มีงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ปจรรย์ รุจิแสวง (2555) ศึกษาเรื่อง การเตรียมตัวด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษานักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการสำรวจพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเตรียมตัวด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยจำแนกตามปัจจัยด้านทัศนคติส่วนบุคคล พบว่าโดยรวมมีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านทัศนคติส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการเตรียมตัวด้านด้านการศึกษามากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถนำความรู้ที่เตรียมตัวด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ AEC เพิ่มช่องทางและเพิ่มโอกาสในการทำงาน รองลงมาคือช่วยให้มีการตัดสินใจในเรื่องการศึกษาต่อ ส่วนปัจจัยด้านสังคม พบว่า โดยภาพรวมมีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยปัจจัยที่มีระดับความสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือคณะมีการให้ข้อมูลด้าน AEC มาก ส่งผลให้เกิดความสนใจต่อการเตรียมตัวด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ AEC รองลงมาคือสื่อสาธารณะเสนอข่าวสารมากขึ้น ส่งผลต่อการเตรียมตัวด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ AEC และ

มหาวิทยาลัยมีการให้ความสำคัญกับการเปิด AEC จึงส่งผลต่อการเตรียมตัวด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ AEC ตามลำดับ

คณพศ สัทธิลีส (2556) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของนักศึกษาด้านทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะพื้นฐาน และเจตคติ มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 0.01 กับความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์เชิงบวก นำหน้าคุณลักษณะของนักศึกษาด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตน และเจตคติ ที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคงอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ด้านทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม และทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตน ที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม และเจตคติ ที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ในกรณีนี้ ด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะพื้นฐาน เจตคติและทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตน ที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะพื้นฐาน และเจตคติ ที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่วิเคราะห์จากนักศึกษา 13 คณะวิชาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียนที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่วิเคราะห์จากนักศึกษาแต่ละชั้นปีการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับด้านทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตน ด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบ ทักษะพื้นฐานและเจตคติ ไม่แตกต่างกัน

สมใจ กงเดิม (2555) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 100 จำแนกตามคณะจำแนกวิชาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 22.14 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร้อยละ 20.30 คณะครุศาสตร์ร้อยละ 20.13 คณะวิทยาการจัดการร้อยละ 18.90 และคณะเทคโนโลยีเกษตร ร้อยละ 18.51 ความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้และด้านทักษะกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ความพร้อมด้านเจตคติ อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคณะมีความ

พร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาต่างคณะกันมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านทักษะและกระบวนการ ด้านเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เอรวรรณ สมรักษา (2555) การศึกษาความพร้อมและแนวทางของการพัฒนาการจัดการเรียนการจัดการเรียนการสอน เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือผู้บริหาร และครู โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 2,260 คน กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 1) ผู้บริหารโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 35 คน 2) ครู ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารมีสภาพการปฏิบัติงานจริง คือ ด้านการเผยแพร่ความรู้เรื่องอาเซียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 อยู่ในระดับมาก ด้านสื่อการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 อยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 อยู่ในระดับมาก และด้านแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 อยู่ในระดับมาก ดังนั้นการสำรวจความพร้อมและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 มีคุณภาพสามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนได้จริง

เป็รื่อง กิรรัตนันทร (2554) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558 มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่สัมพันธ์กับต่างประเทศ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏสู่ประชาคมอาเซียน พร้อมวิธีการแก้ไขปัญหากลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 40 แห่ง วิธีการรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์กับผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ศึกษาข้อมูลเอกสารและผลการประชุมที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการศึกษา พบว่า 1. อาจารย์ที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้จำนวนทั้งสิ้น 7,358 คน คิดเป็นร้อยละ 61.84 ของจำนวนอาจารย์ทั้งหมด 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งเตรียมความพร้อม สรุป 5 เรื่องสำคัญคือ การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ การพัฒนาหลักสูตร/การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร (ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่) การพัฒนานักศึกษา และการพัฒนาศูนย์/หน่วยงานให้บริการด้าน

ภาษา 3. การขาดอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาของประเทศอาเซียน 4. ผู้มีความรู้ความสามารถในบริบทของอาเซียนมีจำนวนไม่มาก 5. ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษามีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารน้อย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ศึกษาเรื่อง การพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนและตลอดจนเพื่อพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นโรงเรียนนำร่องเข้าร่วมในโครงการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน 3 กลุ่ม รวมจำนวนทั้งสิ้น 82 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน ใช้สอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ลักษณะของเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด เลือกรับตอบ มาตรา-ประมาณค่า และข้อคำถามปลายเปิด สรุปผลจากการศึกษา พบว่า 1. ความต้องการจำเป็นของโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน โดยลำดับความต้องการจำเป็นลำดับแรกในแต่ละด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัยสนับสนุน ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาอาเซียน ได้สอดคล้องกับความต้องการ รองลงมา คือ โรงเรียนจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและครูได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตามลำดับ 2. ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วยความต้องการจำเป็นด้านการบริหารจัดการศึกษา ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรม ยกย่องเชิดชู ประกาศเกียรติคุณคุณครูและนักเรียนที่มีผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้อาเซียน รองลงมา คือ โรงเรียนร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาเพื่อการเรียนรู้อาเซียน และโรงเรียนประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาอาเซียนที่หลากหลาย เช่น วารสาร เว็บไซต์ วิทยุชุมชน ตามลำดับ และความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน รองลงมา คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และครูจัดกิจกรรมโดยใช้ศิลปวัฒนธรรมอาเซียนเป็นสื่อในการพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2552) ศึกษาเรื่อง การวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน เพื่อสำรวจแนวทางการสร้าง

ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งทางการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน ตลอดจน เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายให้ประเทศมีแนวทางการสร้างยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา และพัฒนาความเข้มแข็งทางการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ การวิจัยนี้ เน้นการวิจัยเอกสารประกอบด้วยเอกสารงานวิจัย บทความ หนังสือ ตำราบันทึก จากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบกับการสัมภาษณ์ สอบถามผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องซึ่งรวมไปถึงสถานทูต จากนั้นเป็นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในด้าน ผู้สอน หลักสูตร วิธีการสอน สภาพแวดล้อมของการสอน กิจกรรมการสอน และด้านการวัด ประเมินผลการสอน

เสริฐ บุญวงศ์ (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาคูตาม ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสายผู้สอนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเชียง ของ จังหวัดเชียงราย พบว่า สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาคูในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นการส่งเสริมให้ครูได้เพิ่มพูนทักษะ เจตคติ ความรู้ ความสามารถ กระบวนการทำงานให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งมีความสุขในการปฏิบัติงานการ พัฒนาการตนเองอย่างต่อเนื่องของครู จากกิจกรรมพัฒนาที่ครูปฏิบัติเองและกิจกรรมพัฒนาที่ครู ได้รับจากผู้อื่น เช่น การประชุม การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน คู่มือการปฏิบัติงานการศึกษาระ การมีบทบาทร่วมในการพิจารณาปัญหา และหาทางแก้ปัญหาการสนับสนุนการพัฒนาด้วยวิธีการ และปัจจัยอื่น ๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ทำให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่องและส่งผลให้ครูได้ปรับปรุง และพัฒนาเอง และพัฒนาลักษณะการทำงานให้เป็นที่ตาม ความต้องการของครู และตามนโยบายของสถานศึกษา ทำให้เกิดความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน และความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาอาชีพของครู

อุบล เพียรพิทักษ์ (2548) ได้ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารสถานศึกษาขึ้น พื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมของงาน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ คือ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ การ บริหารงานวิชาการ ส่วนปัญหาการบริหารที่พบ มีดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า ต้องการให้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน และบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า งบประมาณ ไม่เพียงพอต่อการบริหาร ต้องใช้การบริหารแบบไม่มีงบประมาณในบางงาน ด้านการบริหารงาน บุคคล พบว่า บุคลากรต้องการพัฒนาความรู้ให้ทันให้ทันต่อการปฏิรูปทั้งระบบการบริหารทันสมัย และรวมเร็วข้อเสนอแนะนำไปในการบริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานจำเป็นต้องใช้กรอบแนวคิด

การบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ โครงสร้างการบริหาร (structure) งาน (task) บุคลากร (people) และ เทคโนโลยี (technology) มาเป็นกรอบนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาในงาน 4 ด้าน

ศตวรรษ ลือเลิศ (2549) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ด้านวิชาการพบว่าในภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนที่เป็นการประเมินตามสภาพจริง รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิบัติรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานงบประมาณพบว่า ในภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมากและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดทำเอกสารการเงินการบัญชีและพัสดุ รองลงมาคือ การจัดทำเสนอของบประมาณและ การจัดแผนอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา รองลงมา คือ พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาและการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านบุคลากรตามลำดับ และด้านการบริหารทั่วไปพบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดำเนินงานธุรการตามระเบียบกฎหมาย คำสั่ง และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องรองลงมา คือ การจัดการระบบบริหารโครงสร้างการทำงานของสถานศึกษา และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาตามลำดับ

ณรงค์ฤทธิ์ คอนศรี (2543) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติ และปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านการเตรียมการการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ความต้องการที่สำคัญในการบริหาร กิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร สถานที่และงบประมาณ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การบูรณาการโครงการ เศรษฐกิจพอเพียงกับรายวิชาต่างๆ และการกำกับติดตาม ประเมินผลอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ

ประจักษ์ นาหนองคูม (2543) ได้ศึกษาการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของโรงเรียนแกนนำโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่าด้านความพร้อมและสภาพปัญหา โรงเรียนมีความพร้อมด้านบุคลากร แต่มีปัญหาด้านชุมชนผู้ปกครองนักเรียนยังไม่ยอมรับ และไม่สนับสนุนด้านงบประมาณได้รับจัดสรรจากทางราชการน้อย ถ้าซ้ำ มีปัญหาด้านการปฏิบัติ ภาคเอกชนและ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนน้อย ด้านการบริหารจัดการมีความพร้อมน้อยและปัญหามากด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Ford (1997 อ้างถึงใน สยมพร ทองเนื้อดี, 2552) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงองค์กรระหว่างผู้นำและเจ้าหน้าที่ในองค์กร เพื่อปรับเปลี่ยนองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะสำเร็จลงได้ต้องประกอบไปด้วยการมีวิสัยทัศน์ ร่วมกันการทำงานเป็นทีม การเปิดใจซึ่งกันและกันและการเคารพข้อตกลงในหลักการบางอย่างที่ถือปฏิบัติกันมา นอกจากนี้ในงานวิจัยนี้ยังได้ทำการทดสอบการบริหารจัดการแบบระบบราชการ อีกทั้งได้มีการออกแบบ โครงร่างหลักการและแนวทางที่ผลักดันองค์กรไปสู่แนวทางของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

Kaiser (2000 อ้างถึงใน สยมพร ทองเนื้อดี, 2552) ได้ศึกษาเรื่องแบบแผนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กรณีศึกษารูปแบบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีการทดลองตัวแปรขององค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงผลักดันในองค์กรโดยได้ทดลองกับพนักงาน 439 คนในบริษัทผลิตภัณฑ์แห่งหนึ่งที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียนรู้และทำความเข้าใจองค์กร ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาวะผู้นำ วัฒนธรรม พันธกิจและยุทธศาสตร์ การดำเนินงานด้านการจัดการ โครงสร้างองค์กร บรรยากาศในการทำงาน ระบบองค์กร การจูงใจ การเรียนรู้ นวัตกรรม และขอบเขตการเรียนรู้ภายนอก สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์การถดถอย ในการทดสอบบทบาทของตัวแปรขององค์กร เพื่อนำผลที่ได้ไปอธิบายการเปลี่ยนแปลงในการเรียนรู้ นวัตกรรม และขอบเขตการเรียนรู้ภายนอก ตัวแปรแต่ละตัวที่นำเข้ามาในรูปการวิเคราะห์การถดถอยมีรากฐานแนวคิดของแบบการเปลี่ยนแปลง

จากผลการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคม ASEAN จะต้องอาศัยหลักการ ทฤษฎี การบริหาร ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและประชาคม ASEAN ให้ประสบผลสำเร็จนั้นผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนควรพึงตระหนักถึงความสำคัญทั้ง 2 เรื่องให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในวิถีการดำเนินชีวิตเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคม ASEAN อีก 2 ปีข้างหน้า ในพุทธศักราช 2558 สำหรับความพร้อมองค์กรสู่การเป็นประชาคมอาเซียนใน 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ด้านความรู้ ด้านที่ 2 ทักษะ/กระบวนการ ด้านที่ 3 เจตคติ และด้านที่ 4 การบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคม ASEAN ที่เป็นปกติสุขมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด